

Hamrafjällets Lift AB

2025-03-14

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING - Hamra västra

- Detaljplan för Funäsdalen 16:94 med flera

Magnus Hagström och Andreas Johansson

Uppdrag: MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING - Hamra västra

Status: Samrådshandling

Datum: 2025-03-14

Uppdragsgivare: Hamrafjällets Lift AB

Kontaktperson: Rasmus Bent

Konsult: Hagströms Vattenvård & Miljörätt AB

Uppdragsansvarig: Magnus Hagström

Handläggare: Andreas Johansson

Sammanfattning

Berg och Härjedalens miljö- och byggavdelning har fått i uppdrag av miljö och byggnämnden att pröva platsens lämplighet för en utökning av Tännadalens skidanläggning på den del som kallas Hamra västra genom en detaljplan. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utbyggnad i och kring Tännadalens skidanläggning med nya bostäder, centrumfunktion, toppstuga, skidbackar och liftar. Förändringarna kan bidra till att minska strukturella problem och bidra till att skapa och bevara ett större utbud av service året runt. Planområdet ingår i ett större område som tidigare har studerats i ett planprogram.

Då planen antas kunna medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska tas fram.

Vid arbete med planen har utformningen av planförslaget stegvis anpassats mer och mer (från planbesked för planprogram, till planområde för detaljplan och sedan till ett samrådsförslag till detaljplan) till de betydande miljöaspekterna som har identifierats. Den slutliga utformningen i planförslaget ger utrymme för detaljplanens syften samtidigt som påverkan på de betydande miljöaspekterna medför blir bättre än nuläget eller inte påtagligt försämrats.

Totalt möjliggör planförslaget cirka 220 lägenheter (varav cirka 40 outbyggda lägenheter i gällande detaljplan ingår) i flerbostadshus och cirka 55 lägenheter i 40 småhus samt cirka 3800 tillkommande BTA för centrumverksamhet och toppstuga. Planförslaget möjliggör boende med anknytning till den alpina anläggningen som kan användas för enskilt bruk men även hyras ut under säsong. Planförslaget innebär även en möjlighet att bygga till befintlig Ski-Lodge med ett nytt besöksstorg med säkrare trafikflöden, besöksparkeringar, hållplats för kollektivtrafik och en inbjudande fjällbymiljö.

Planområdet är cirka 37 hektar stort och beläget längs med riksväg 84 cirka 2 mil väster om Funäsdalen. Detaljplanen omfattar privata fastigheter.

Detaljplanen bedöms i huvudsak överensstämma med gällande översiktsplan och fördjupad översiktsplan. Alternativa lokaliseringar har utretts och slutsatsen är att planområdet är den mest lämpliga lokaliseringen. Nollalternativet innebär att markområde som inte idag är ianspråktaga fortsatt består av fjällbjörkskogs- och myrmark. Om skidanläggningen och bebyggelsen inte byggs ut samlat enligt huvudalternativet innebär det en fortsatt hög efterfrågan på att sprida ut tillkommande bebyggelse över hela det område som är utpekad i den fördjupade översiktsplanen och de fördelar med minskade strukturella problem och bidrag till att skapa och bevara ett större utbud av service året runt kvarstår och förstärks. Markanvändningen kan då inte bedömas nyttjas på bästa sett från de betydande miljöaspekterna kring området.

Kommunen bedömde tidigt att ett plangenomförande skulle kunna innebära en betydande miljöpåverkan på bland annat naturvärden och på riksintresse för rennäringen. Denna MKB har tagits fram som stöd för kommunens bedömningar och syftar till att integrera miljöaspekterna i planprocessen. De miljöaspekter

som har bedömts vara betydande är rekreation och friluftsliv, naturmiljö, rennärning, yt- och grundvatten samt ras, skred, blocknedfall och erosion.

Cirka 200 m nordost om planområdets östra gräns ligger Hamrafjällets Natura 2000-område. Området bedöms inte påverkas av något av alternativen.

Den sydvästra delen av planområdet ligger riksintresse för rennärningen i enlighet med 3 kap 5 § miljöbalken. Planförslaget berör samebyn Ruvhten Sijte och ligger delvis inom riksintresse för rennärning i enlighet med 3 kap 5 § miljöbalken. Med hänsyn till områdets värden, angivna störningszoner i rennäringsanalysen och bedömda effekter bedöms konsekvenserna bli begränsade med viss negativ påverkan på renskötseln genom sitt bidrag till kumulativa effekter vid ett genomförande av detaljplanen. Sammantaget med planförslaget bedöms konsekvenserna bli små till måttligt negativa och konsekvenserna av nollalternativet bedöms konsekvenserna bli små negativa med bland annat klimatförändringar och risken att ny bebyggelse för att möta upp större delar av efterfrågan i stället sprids över hela Tännalenområdet genom förhandsbesked och mindre detaljplaner där kumulativ och annan påverkan blir svårare säkerställa ur ett större perspektiv.

Planförslagets nya nedfarter, liftar, vägar och bebyggelse berör områden med höga naturvärden. Anpassningar har gjorts i flera omgångar för att minimera påverkan på naturvärden, värdeelement och arter. Med samrådsförslaget bedöms ingen påverkan uppstå för identifierade arters bevarandestatus. Konsekvensen för naturmiljön bedöms sammantaget bli liten till måttligt negativ med hänsyn till platsens höga värden och vissa oundvikliga intrång. I nollalternativet fortsätter området att domineras av lövträdträdsdominerad fjällnära skog. Konsekvenserna av nollalternativet bedöms bli obefintliga men att risken att ny bebyggelse för att möta efterfrågan i stället sprids över hela Tännalenområdet genom förhandsbesked och mindre detaljplaner där påverkan blir svårare säkerställa ur ett större perspektiv.

Planområdet omfattas av riksintresse för friluftsliv i enlighet med 3 kap 6 § miljöbalken och rörligt friluftsliv i enlighet med 4 kap 2 § miljöbalken. Konsekvenserna för rekreation och friluftsliv bedöms sammantaget bli positiva, med hänvisning till ökad möjlighet till skidåkning (inte bara för tillkommande bebyggelse utan även för befintlig bebyggelse) och berikande friluftsupplevelser, men viss försämrad möjlighet att uppleva fjällnära skog med höga naturkvaliteter sommartid. Det markområde som idag är avsett för passage mellan olika friluftsområden smalas av men funktionen kvarstår, vilket sammantaget kan bedöms innebära en viss försämrad friluftsupplevelse av passageområdet. Ingen påtaglig skada bedöms uppstå på något av riksintressena kopplat till värden för friluftslivet. I nollalternativet bedöms obetydlig till små negativa konsekvenser uppstå eftersom befintlig bebyggelse utan utbyggnad av planförslaget i större utsträckning är i behov av kollektiv transport eller eget fordon för att nyttja delar av skidanläggningen.

Inom planområdet finns inget vattenskyddsområde som berörs. Närmaste vattenskyddsområde återfinns vid sjön Malmagens utlopp i Tännån (*Fjällnäs*, NVR-ID: 2040397). Dagvatten kommer att avledas i nordlig riktning mot Tännån mellan pister, liftgator och längs gator via diken och infiltreras i naturmark.

Föreslagen exploatering bedöms inte hindra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna i närmaste ytvattenförekomster bedöms inte påverkas. Risken för påverkan på såväl grundvattnets kvalitet som kvantitet bedöms som obetydlig och konsekvenserna för både ytvatten och grundvatten bedöms bli små negativa till obetydliga för både planförslag och nollalternativ. *Beroende av verifiering med fördjupad dagvattenutredning/släckvatten.

Översvämningsrisker kring Tännån enligt den genomförda analysen och modelleringen av ett 200-årsflöde visar att det med befintliga antaganden och ingångsdata inte föreligger någon uppenbar risk för vare sig befintlig eller framtida planerad exploatering inom detaljplaneområdet. Varför inga konsekvenser kring översvämning bedöms uppstå för både planförslag och nollalternativ.

Den geotekniska utredningen visar att det går att planlägga för planerad markanvändning på ett sätt som inte medför oacceptabla risker för ras, skred, blocknedfall och erosion förutsatt att rekommendationerna i den geotekniska utredningen genomförs. De geotekniska förutsättningarna för exploatering inom planområdet bedöms som relativt gynnsamma och byggnader bedöms kunna uppföras med platta på mark ovan moränen utan förstärkningsåtgärder. Under rådande förhållanden bedöms det i dagsläget i utredningen inte föreligga någon risk med avseende på ras eller skred inom planområdet. Konsekvenserna avseende ras, skred, blocknedfall och erosion bedöms sammantaget bli obetydliga till små negativa. För nollalternativet bedöms inga negativa konsekvenser uppstå.

Sex av de nationella miljö kvalitetsmålen har bedömts vara relevanta för planen. Planförslaget bedöms varken bidra till eller motverka miljömålen Storslagen fjällmiljö, Grundvatten av god kvalitet samt God bebyggd miljö. Planen bedöms motverka eller delvis motverka miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv samt Myllrande våtmarker.

Inom de nationella folkhälsopolitiska målen har målområdet Levnadsvanor bedömts vara relevant för planen. Planförslaget bedöms främja målområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Innehållsförteckning	5
1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund och detaljplanens syfte.....	6
2 Miljöbedömning.....	8
2.1 Undersökning	8
2.2 Syfte och process.....	8
2.3 Avgränsning	9
2.4 Metod och bedömningsgrunder	11
3 Nuläge	14
3.1 Områdesbeskrivning.....	14
3.2 Planförhållanden.....	15
3.3 Riksintressen och skyddade områden.....	20
4 Planförslag och alternativ	22
4.1 Planförslag.....	22
4.2 Alternativ	23
5 Miljöaspekter – detaljplan Hamra Västra.....	31
5.1 Rennäring	31
5.2 Naturmiljö	41
5.3 Rekreation och friluftsliv.....	49
5.4 Yt- och grundvatten.....	55
5.5 Ras, skred, blocknedfall och erosion	63
6 Samlad bedömning.....	67
6.1 Miljökonsekvenser	67
6.2 Riksintressen och skyddade områden.....	67
6.3 Miljökvalitetsnormer.....	67
6.4 Måluppfyllelse.....	69
7 Fortsatt arbete.....	71
7.1 Nästa steg	71
7.2 Uppföljning	71
8 Bilagor.....	72

1 Inledning

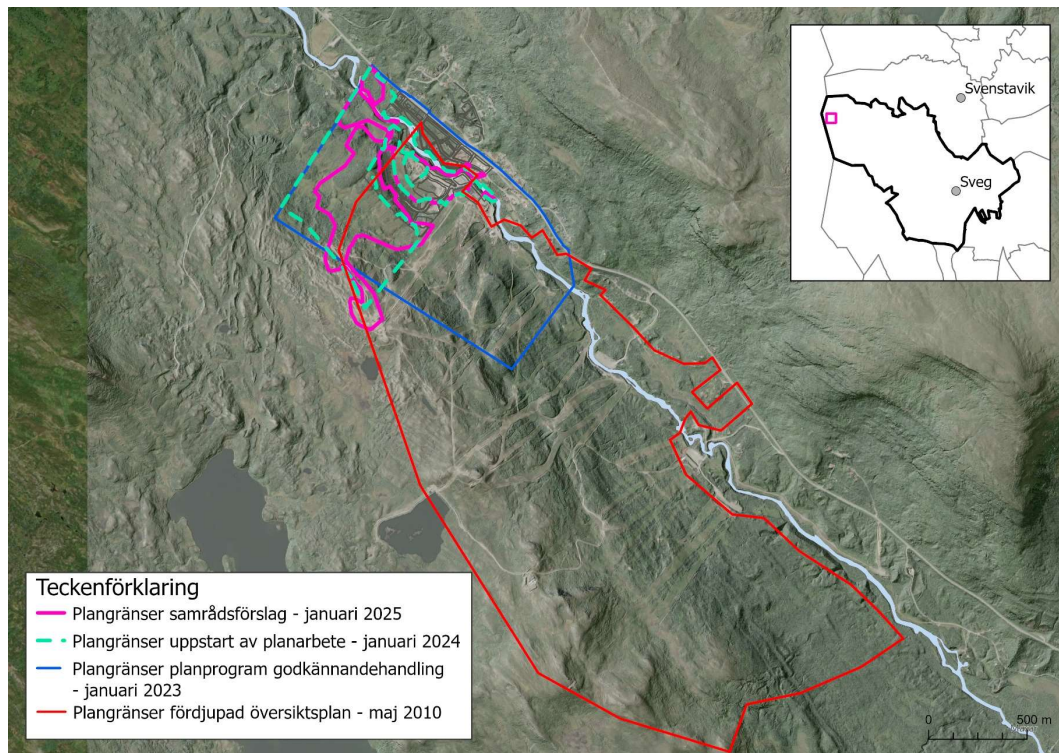
1.1 Bakgrund och detaljplanens syfte

Anläggningen Tännaldalen/Hamra, med friluftaktiviteter året om, har på senare tid vuxit och äldre detaljplaner har successivt byggts ut och nu finns i praktiken inga direkta byggrätter kvar för vidare utveckling. Rådande planeringsideal och riktlinjer har lett till att flera strukturella problem över tid uppstått. Främst kring bilberoende, vägar, parkeringar, gång- och cykelvägar, leder och dagvattenhantering.

Ett planprogram har tagits fram för hela verksamhetsområdet.¹ I samband med detta genomfördes samråd under tiden 31 oktober till 4 december 2022. Efter samrådet har såväl rennäringsprogram som planprogram reviderats och en samrådsredogörelse har tagits fram. Syftet med planprogrammet var att i ett tidigt skede brett hämta in synpunkter men att även ta fram förnyat underlag till kommande detaljplanering. Området bedöms ha stor potential att bli en egen bykärna med både boende för besökare och fastboende. Planprogrammet beskriver också att kommunen genom beviljade planbesked har identifierat hela den fördjupade översiktsplanens utbyggnadsområde kring skidanläggningen som ett jämförelse alternativ kring betydande miljöaspekter och att kommunen genom att ta fram planprogrammet har gjort avgränsningar och valt bort ett planalternativ. På samma sätt är planprogrammet som helhet ett planalternativ där en arbetshypotes för planalternativ togs fram januari 2024 som sedan allteftersom utredningar tagits fram har justerats till ett huvud planalternativ som ska jämföras med ett nollalternativ.

En detaljplan håller nu på att tas fram för området kring Hamra västra. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utbyggnad i och kring Tännaldalens skidanläggning med nya bostäder, centrumfunktion, skidbackar och liftar. Förändringarna kan bidra till att minska strukturella problem och bidra till att skapa och bevara ett större utbud av service året runt.

¹ Planprogram för Hamra Västra. Funäsdalen 15:8, 16:47 med flera. Rev. 2023-01-10

Figur 1. Översiktskarta över detaljplaneområdet.

2 Miljöbedömning

2.1 Undersökning

Berg och Härjedalens miljö- och byggförvaltning genom miljö och byggnämnden har genomfört en bedömning gällande om detaljplanens genomförande kan antas innebära en betydande miljöpåverkan och har beslutat att planen kan antas medföra en *betydande miljöpåverkan*, varför en strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför gjorts i enlighet med 6 kap 3 § miljöbalken.

Beslutet² om att planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan baseras främst på risken för påverkan på riksintressen, samt att det planläggs för en skidanläggning, vilket är en markanvändning som är särskilt utpekad i 4 kap. 34 § PBL.

2.2 Syfte och process

Syftet med miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

En del av miljöbedömningen är att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska ingå som beslutsunderlag till detaljplanen (6 kap 1 § miljöbalken). Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att möjliggöra en samlad bedömning av påverkan på människors hälsa och miljön till följd av planens genomförande. Den miljöhänsyn som identifieras i MKB:n bör sedan följa projektet under framtagandet av förfrågningsunderlag och miljökrav för genomförandet.

Den strategiska miljöbedömningen med framtagande av miljökonsekvensbeskrivning innehåller följande steg:

- Avgränsning med samråd
- Integrering av miljöaspekter och framtagande av MKB
- Inarbetande av synpunkter efter plansamråd
- Uppföljning

Processen för strategisk miljöbedömningen sker i samspel med detaljplaneprocessen vilket innebär att utredningar och konsekvensbeskrivningar av miljöaspekter utgör underlag som kan och ska påverka detaljplanens innehåll och utformning. Planens konsekvenser för de miljöaspekter som kan medföra betydande påverkan ska redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

² Härjedalens kommun. Beslutsnummer 2023-001093), dnr MBN 2021-002110

I denna MKB redovisas miljökonsekvenserna av detaljplanen för Funäsdalen 16:94 med flera, Hamra västra.

Dokumentet har tagits fram inför samråd om planförslaget och kommer sedan uppdaterats utifrån de synpunkter som framförs under samrådstiden och de ändringar som görs i planförslaget.

2.3 Avgränsning

När en strategisk miljöbedömning ska genomföras ska kommunen enligt 6 kap 9 § miljöbalken samråda om hur omfattningen och detaljeringsgraden i en MKB ska avgränsas. Avgränsningssamrådet ska ske med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen enligt 6 kap 10 § miljöbalken.

Avgränsningssamrådet genomfördes med Länsstyrelsen i Jämtlands län under perioden 2023-06-15 till 2023-07-16. Länsstyrelsen lämnade ett samrådsyttrande (402-4356-23) daterat 2023-09-05 och bilade remissvar från Statens Geotekniska Institut (5.1-2306-0869) daterat 2023-08-21.

2.3.1 Avgränsning av miljöaspekter

För att miljökonsekvensbeskrivningen inte ska bli onödigt omfattande bör den begränsas till det som verkligen kan förmodas ge en betydande miljöpåverkan. De miljöaspekter som har bedömts kunna vara betydande och föreslås behandlas detaljerat i miljökonsekvensbeskrivningen listas nedan.

- Rennäring
- Naturmiljö
- Rekreation och friluftsliv
- Yt- och grundvatten
- Ras, skred, blocknedfall och erosion

Övriga miljöaspekter redovisas i planbeskrivning.

2.3.2 Tidsmässig avgränsning

Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Den ska bestämmas så att det finns rimliga möjligheter att genomföra planen under angiven tid, men den får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år.

Genomförandetiden för detaljplanen är 5 år från det att detaljplanen får laga kraft. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.

Miljöeffekter kan uppstå på både kort, medellång och lång sikt, varför den tidsmässiga avgränsningen i miljöbedömningen behöver göras utifrån vad som är en lämplig tidshorisont mot bakgrund av vilka miljöeffekter som kan uppstå till följd av genomförandet av detaljplanen. Pågående klimatförändringar är exempel på förändringar som gör ett långt tidsperspektiv särskilt viktigt att väga in i en MKB. Planen gäller fullt ut tills den ändras eller upphävs även om den formella genomförandetiden har gått ut.

Konsekvensbedömningarna genomförs för år 2050. Då antas planen vara helt genomförd och de huvudsakliga konsekvenserna till följd av planen antas ha uppstått. Pågående klimatförändringar medför ett behov av att väga in ett långt perspektiv.

Byggtiden för planerade åtgärder förväntas uppgå till genomförandetidens alla fem år, med preliminär byggstart år 2027 och preliminärt slutår år 2031.

2.3.3 Geografisk avgränsning

MKB:ns geografiska avgränsning omfattar både den mark som tas i anspråk permanent och tillfälligt, samt även det så kallade influensområdet, vilket avser det område där miljöeffekter kan uppstå. Influensområdet innefattar det område som berörs av de fysiska förändringar som planen för med sig, de effekter som uppkommer i samband med att planen genomförs samt kumulativa effekter från andra projekt och verksamheter. Influensområdets storlek är olika för olika miljöaspekter eftersom det varierar hur stort område det är som påverkas. De områden/värden som bedöms kunna påverkas av planen beskrivs under respektive miljöaspekt i kapitel 6 Miljöaspekter.

I huvudsak avgränsas MKB:n geografiskt till planområdet och dess närhet. Miljöaspekten rennärning behöver dock hanteras i ett större perspektiv för att inkludera kumulativa effekter. Naturvärden och arter såsom häckfåglar har avgränsats till tänkt planområde januari 2024 samt en buffert omkring detta på cirka 50 meter.

Gällande påverkan på ytvatten och transporter till och från planområdet så redovisas miljöeffekterna ur ett vidare perspektiv. Detsamma gäller även för rennärning samt risken för påverkan på grundvattnet.

2.4 Metod och bedömningsgrunder

2.4.1 Definition av påverkan, effekt och konsekvens

Inom ramen för miljöbedömningar används begrepp som påverkan, effekt och konsekvens där:

- Påverkan utgör den fysiska åtgärden i sig
- Effekten utgör den förändring som kan uppkomma i omgivningen av påverkan
- Konsekvensen utgör betydelsen av denna förändring efter att skyddsåtgärder vidtagits

En MKB ska behandla de direkta, indirekta och kumulativa effekter som förväntas uppstå i det aktuella områdets närhet och förväntade influensområde med anledning av eller som en följd av planen. Bedömningen av konsekvenser görs utifrån en sammanvägning av omgivningens värden och/eller känslighet och omfattningen av den påverkan (effekt) som uppstår.

MKB:n ska även redovisa vilken miljöhänsyn som tas samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. Dessa består i första hand av detaljplanens inarbetade hänsynstaganden och anpassningar eller eventuella planbestämmelser. Detta kan detaljplanen reglera och dessa redovisas under kapitlet Planförslagets hänsynstaganden och bestämmelser för respektive miljöaspekt.

Genomförda underlagsutredningar kan visa att det är möjligt att införliva en hållbar dagvattenhantering inom planområdet, vilket beaktas i konsekvensbedömningarna. I slutet av respektive miljöaspektskapitel listas åtgärder som inte kan regleras av detaljplanen eller ligga till grund för konsekvensbedömningarna, men som kan begränsa negativa miljöeffekter i nästa skede.

2.4.2 Bedömningsgrunder och skalor

Konsekvensbedömningarna utgår från bedömningsgrunder för varje enskild miljöaspekt enligt matrisen i Tabell 1. Vid en bedömning av värde eller känslighet, tex. för ett skyddsobjekt eller ett område med skyddsvärde, anges värdet på en tregradig skala: lågt – påtagligt - högt. Värdet kan bland annat grunda sig på huruvida ett område har betydelse på en nationell, regional eller lokal nivå i form av till exempel riksintressen och naturreservat. Effekten anges på motsvarande skala: liten – måttlig – stor negativ effekt eller positiv effekt. För vissa miljöaspekter, exempelvis buller, luft och ytvatten, kan ibland riktvärden och miljökvalitetsnormer användas som hjälpmedel för att beskriva de effekter och konsekvenser som uppstår. För risk och säkerhet används ofta begreppen sannolikhet och konsekvens som sedan sammanvägs till en bedömning av om riskerna är acceptabla eller inte.

Om ett område med högt värde störs i stor omfattning med stora negativa effekter innebär det stora negativa miljökonsekvenser, medan en liten störning i ett område med litet värde med små negativa effekter som följd innebär små negativa miljökonsekvenser.

Intressets värde eller känslighet	Effekt (beroende av omfattning och varaktighet)				
	Stor negativ effekt	Måttlig negativ effekt	Liten negativ effekt	Obetydlig/ingen effekt	Positiv effekt
Högt värde eller hög känslighet	Stor negativ konsekvens	Måttlig-stor negativ konsekvens	Måttligt negativ konsekvens	Ovetydlig/ingen negativ konsekvens	Positiv konsekvens
Påtagligt värde eller påtaglig känslighet	Måttlig-stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Liten-måttligt negativ konsekvens	Obetydlig/ingen negativ konsekvens	Positiv konsekvens
Litet värde eller liten känslighet	Måttlig negativ konsekvens	Liten-måttligt negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Obetydlig/ingen negativ konsekvens	Positiv konsekvens

Tabell 1. Bedömningsmatris. Matrisen illustrerar hur konsekvensbedömningen har genomförts utifrån en sammanvägning av berört värde/känslighet och ingreppets påverkan (effekt). Illustrationen ska inte tolkas som en exakt mall för bedömning utan som en princip för att förstå hur konsekvensbedömningen är gjord.

Konsekvensbedömningen enligt denna metodik görs i förhållande till nuläget, det vill säga de nu rådande förutsättningarna. En konsekvensbedömning görs även för nollalternativet, som beskriver miljöns sannolika utveckling inom området om planen inte genomförs.

2.4.3 Underlag

Beskrivning av påverkan, effekter och bedömning av konsekvenser baseras främst på olika PM, inventeringar och utredningar som tagits fram. Dessa utgörs bland annat av:

- Planbeskrivning, plankarta samrådsförslag
- Planprogram
- Rennäringsanalys
- Naturvärdesinventering av planområde Hamra Västra
- Häckfågelinventering – Vid planområde Hamra västra – Härjedalens kommun, Jämtlands län
- PM Översvämningskartering utmed Tännån vid ett 200-årsflöde
- Dagvattenutredning – Planprogram Hamra Västra, Härjedalens kommun
- Markteknisk undersökningsrapport (MUR). Detaljplan – Hamra Tännålen
- PM Geoteknik. Detaljplan – Hamra Tännålen
- Riskanalys av transporter med farligt gods
- Trafikbullerutredning. Hamra Västra, Tännålen

2.4.4 Osäkerheter

Osäkerheter kan föreligga i och med det långa tidsperspektivet med prognosåret 2050. Den här MKB:n bygger på information som har varit känd under processen. Inga betydande osäkerheter har identifierats. Försiktighetsprincipen ska beaktas vid bedömningar, men kan inte helt täcka upp för okända förhållanden.

Miljöbedömningen baseras bland annat på resultat från genomförda inventeringar, som baseras på observationer vid det särskilda fälttillfället.

För byggskedet finns vissa osäkerheter eftersom entreprenören inom givna ramar kan välja olika byggmetoder, transportvägar och utföranden än vad som rekommenderats i tidigt skede.

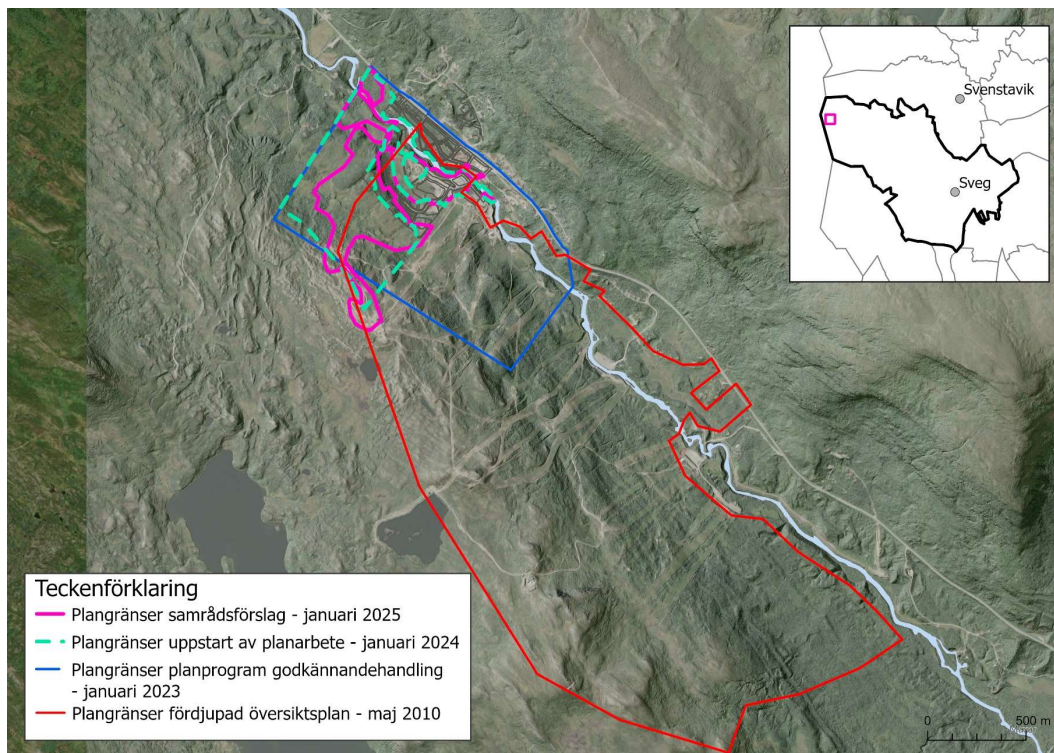
Eftersom detaljplanens genomförandetid är förhållandevis kort, 5 år, kan det innebära att detaljplanen därefter kan ändras eller ersättas. Bedömningarna har inte tagit höjd för detta utan vid en sådan ändring eller ny detaljplan kan en ny konsekvensbeskrivning behöva tas fram.

3 Nuläge

3.1 Områdesbeskrivning

Planområdet är cirka 37 hektar stort och är beläget vid Hamra i Tännålen i nordvästra delen av Härjedalens kommun, Jämtlands län. Inom området finns en skidanläggning med tillhörande stug- och hotellbebyggelse. Planområdet sträcker sig från fjällsidan i sydväst ner till Tännån i nordöst. Fjällsidan sluttar i nordöstlig riktning ner mot Tännån. Detaljplaneområdet ligger i ett redan exploaterat område med bland annat skidbackar, bostäder och tillhörande infrastruktur bestående av exempelvis vägar, liftar, vatten- och avloppsnät och elledningar.

Figur 2. Översiktsskarta över detaljplaneområdet.

På senare år har bebyggelsen i området utökats. Bland annat har det tillkommit ett 30-tal stugor strax väster om Ski Lodge Tännålen. Det har även uppförts en ny bro för biltrafik över Tännån, strax uppströms den befintliga bron.

I norr angränsar planområdet till Tännån och väg 84. Mot väster finns ett äldre stugområde och i stort orörda myr- och fjällbjörskogsmarker som sträcker sig vidare söderut mot fjälltoppen och i förlängning Svansjön. I planområdets sydligaste del är avstigning för befintlig stollift Hamra komfort. Mot öster avgränsas området av befintlig skidanläggning med viss bebyggelse.

3.2 Planförhållanden

3.2.1 Översiktsplan, Härjedalens kommun (2020)

Härjedalens kommun antog en ny översiktsplan år 2020. I planen tar man sikte på år 2030 och planen ska vara ”...en strategisk vägvisare som anger riktningen för den långsiktiga utvecklingen i Härjedalens kommun.”³ I översiktsplanen beskriver kommunen bland annat visionen om att man till år 2030 ska bli fler invånare i kommunen.

Härjedalens kommun har en övergripande vision om att bli fler invånare till år 2030. I översiktsplanen fastslås att det rörliga friluftslivet och turismen medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt.

Besöksnäringen utgör en av basnäringarna i Härjedalens kommun och är av avgörande betydelse för utvecklingen inom delar av kommunen. I översiktsplanen framhåller Härjedalens kommun närheten till natur, rekreation och friluftsliv som viktiga kvaliteter. Bärkraften i intensivt använda områden måste undersökas och känsliga områden kräver försiktighet för att undvika negativ påverkan. Kommunen arbetar för att skydda miljöerna samtidigt som exploatering av mark och vatten sker.

Dagvatten ska fördröjas och renas lokalt, och klimatförändringarnas effekter samt geotekniska förhållanden måste beaktas i planeringen.

Kommunen värnar om rennäringen och strävar efter en god dialog mellan samebyarna och privata markägare.

Översiktsplanen pekar inte ut några särskilda ytor för alpina anläggningar i Tänndalen, utan hänvisar till fördjupad översiktsplan (se nedan). Däremot understryker översiktsplanen att det inte är aktuellt att peka ut nya områden för tillkommande exploatering, utöver vad som anges i den fördjupade översiktsplanen.

Planförslaget bedöms överensstämma med översiktsplanen.

3.2.2 Fördjupad översiktsplan för Tänndalen med omnejd (2010)

För Tänndalen har det även tagits fram en fördjupad översiktsplan vilken antogs år 2010.⁴ Enligt kommunens planeringsstrategi, antagen av kommunfullmäktige 2024-04-25, § 30, bedöms den fördjupade översiktsplanen för Tänndalen vara delvis inaktuell. Detta gäller framför allt beskrivningar av olika

³ Härjedalens kommun. 2020. Översiktsplan. Antagandehandling 2020-06-22.

<https://www.herjedalen.se/download/18.2868fd4c1748c9217cd8de35/1600431078543/Översiktsplan.pdf> Hämtad 2024-03-04

⁴ Härjedalens kommun. 2010. Fördjupad översiktsplan för Tänndalen med omnejd. <https://www.herjedalen.se/bygga-bo-och-miljo/detaljplaner-och-oversiktsplan/fordjupade-oversiktsplaner.html>. Hämtad 2024-05-14

riksintresseanspråk. Fördjupningen anses dock även fortsatt kunna användas som vägledning till dess att det ändrats eller ersatts.

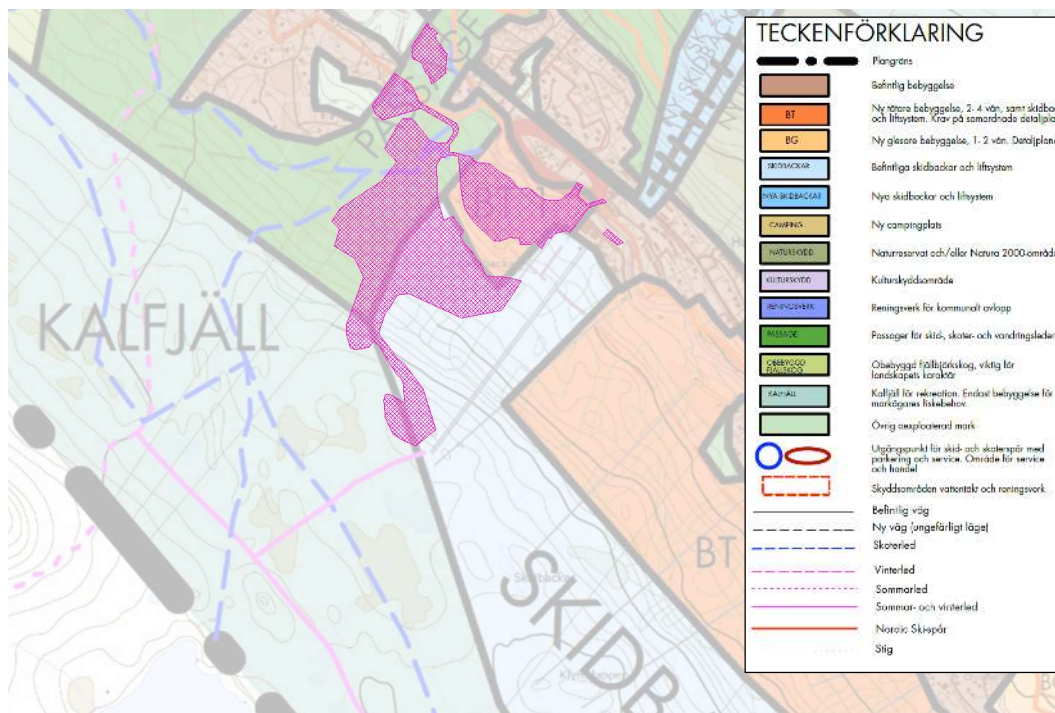
I den fördjupade översiktsplanen betonas att turismen är den starkast växande näringen i kommunen och att det därmed behövs en mark- och vattenanvändningsplanering som tillvaratar och inte bromsar denna utvecklingspotential. Samtidigt som detta sker behöver man säkerställa ett hållbart nyttjande av landskapets natur- och kulturreсурser. Man betonar att all samhällsplanering bör ske med inriktning mot en långsiktig, hållbar utveckling.

Detaljplaneområdet ligger inom områden för *skidbackar* samt *ny tätare bebyggelse* (BT 1 samt angränsar till BT 2), se Figur 3.

BT1 och BT2 utgör områden för tätare bebyggelse med inriktning på kommersiella bäddar samt alpina anläggningar. För BT1 är avsikten att anlägga en ny campingplats och cirka 80 lägenheter. För BT2 är syftet att kunna anlägga en sammanhängande bystruktur mellan Svansjöliften och Hamra där man möjliggör för en miljövänlig interninfrastruktur i form av exempelvis skyttelbuss. Avsikten var att kunna tillskapa ett hotell och cirka 325 lägenheter.⁵

Delar av planområdet omfattas av passage, befintlig bebyggelse, skidbackar och en liten del av kalvfjäll. Passageområden (se Figur 3) utgör områden vilka är viktiga för friluftslivets behov av passager från bebyggelseområdena och möjliggör för dagturister och turåkare att ta sig upp på kalvfjället. Områden som definieras som befintlig bebyggelse och skidbackar utgör mark vilken nyttjas redan idag. Skidbackarna inkluderar skidliftar och nedfarter. Inom områden vilka definieras som kalvfjäll bör ingen bebyggelse eller anläggningar tillåtas förutom de för friluftslivets behov. Jakt- och fiskestugor samt båthus för markägares behov är undantagna.

⁵ Planprogram för Hamra Västra. Funäsdalen 15:8, 16:47 med flera. Rev. 2023-01-10

Figur 3. Utsnitt ur plankartan från *Fördjupad översiktsplan för Tännadalen, Härjedalens kommun, Jämtlands län* (2010). Kartan illustrerar användning av mark och vatten samt rekommendationer för detaljplanering och bebyggelse. Planförslaget gräns enligt samrådsförslaget januari 2025 är tolkat på kartan i rosa färg.

En liten del av Passageområdet tas i anspråk men bedöms inte påverka funktionen. Den del av kalfjället som tas i anspråk är markområde som i stort redan i nuläget används till besöksanläggningen. Planförslaget bedöms i huvudsak överensstämma med syftena för områdena i den fördjupade översiktsplanen.

3.2.3 Planprogram

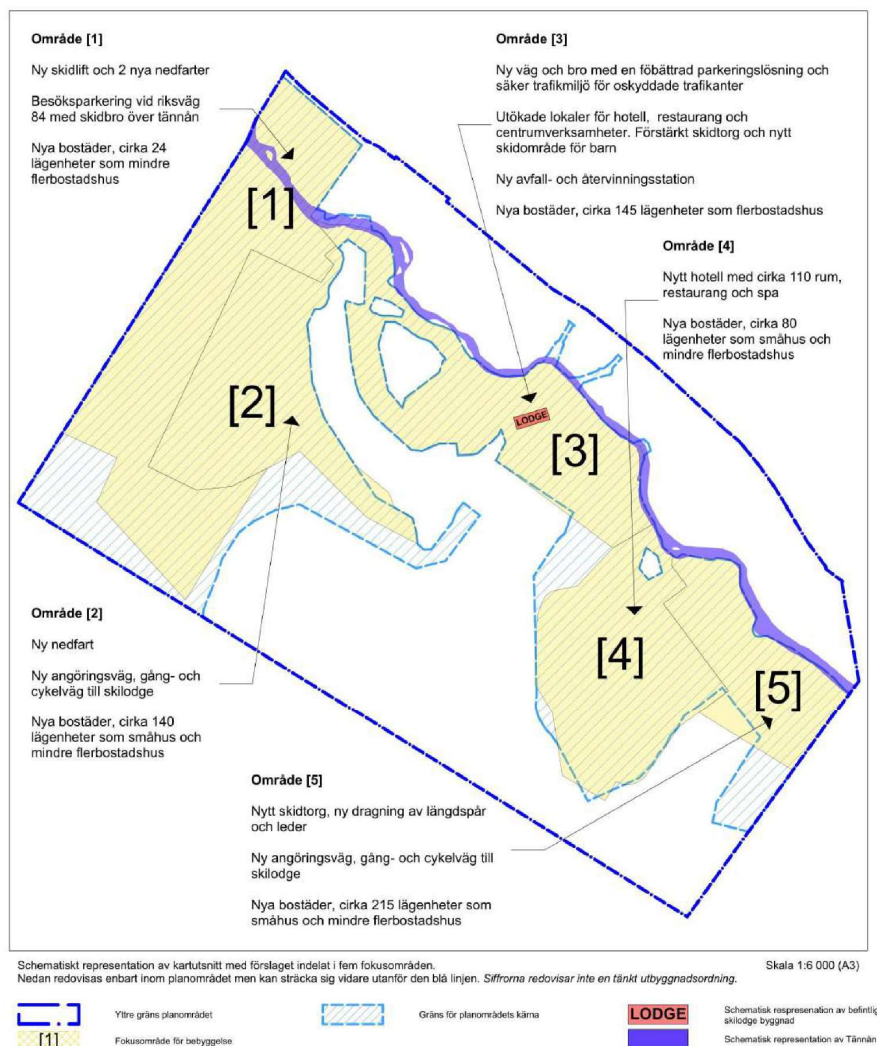
Detaljplaneområdet ingår i ett planprogram. Planprogrammet omfattar cirka 114,1 ha stort område. Från början var ambitionen att utveckla området kring Svansjö liftarna. Efter dialog med kommunen och beviljat planbesked tog kommunen ställning till att samla huvudexploateringarna kring anläggningen där det redan är mycket exploaterat i nordvästra delen och bevara orörda områden i sydöst.

Programmet har tagit ett helhetsgrepp över Hamra västra. Syftena var att exploatera där det redan finns goda förutsättningar, ska en livskraftig bykärna, förbättring av leder och stråk, tydlig och säkrare trafik.

Planprogrammet omfattar totalt fem fokusområden varav fokusområde 2 samt del av fokusområde 1 och 3 ingår i detaljplaneområdet (se karta i Figur 4). Totalt omfattade programmet en ny skidlift med två nya nedfarter, cirka 600 tillkommande bostäder och cirka 110 hotellrum och cirka 1450 parkeringsplatser. För boende och besökare. Totalt bedöms detta innebära cirka 4 200 nya möjliga bäddar och en bruttoarea för nya byggnader på cirka 80 000 kvadratmeter.

Planförslaget bedöms överensstämma med syftena i planprogrammet.

Figur 4. Översiktskarta över den fördjupade översiktsplanens fokusområden.

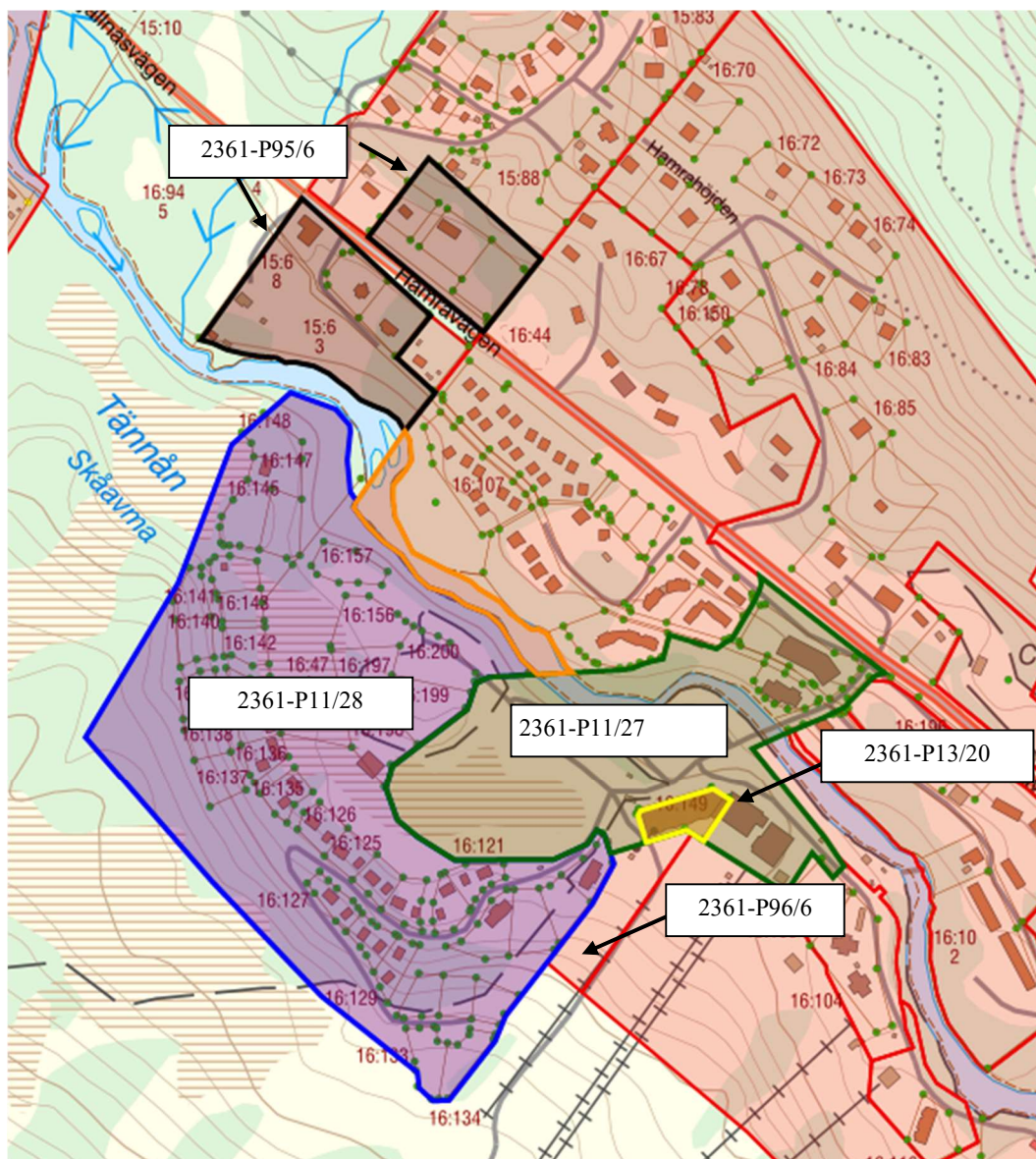
3.2.4 Befintliga detaljplaner

Inom planerat detaljplaneområde finns det idag fem befintliga detaljplaner. Se Figur 5.

- **2361-P95/6** – Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.
- **2361-P11/28** – Genomförandetid till 2026-05-07. Delar utmed den södra planområdesgränsen kommer ersättas med den detaljplan vilken är under framtagande.
- **2361-P11/27** – Genomförandetid till 2026-05-07. En del av planområdet söder om Tännån ersätts med den nya detaljplanen.

- **2361-13/20** – Genomförandetid till 2028-06-20. Aktuell detaljplan omfattar en del av den befintliga bebyggelsen i vilken Ski Lodge är belägen. Hela detaljplanen kommer att ersättas av den nya detaljplanen.
- **2361-P96/6** – Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut. Den del av detaljplanen vilken fortfarande gäller kommer att ersättas med den nya detaljplanen.

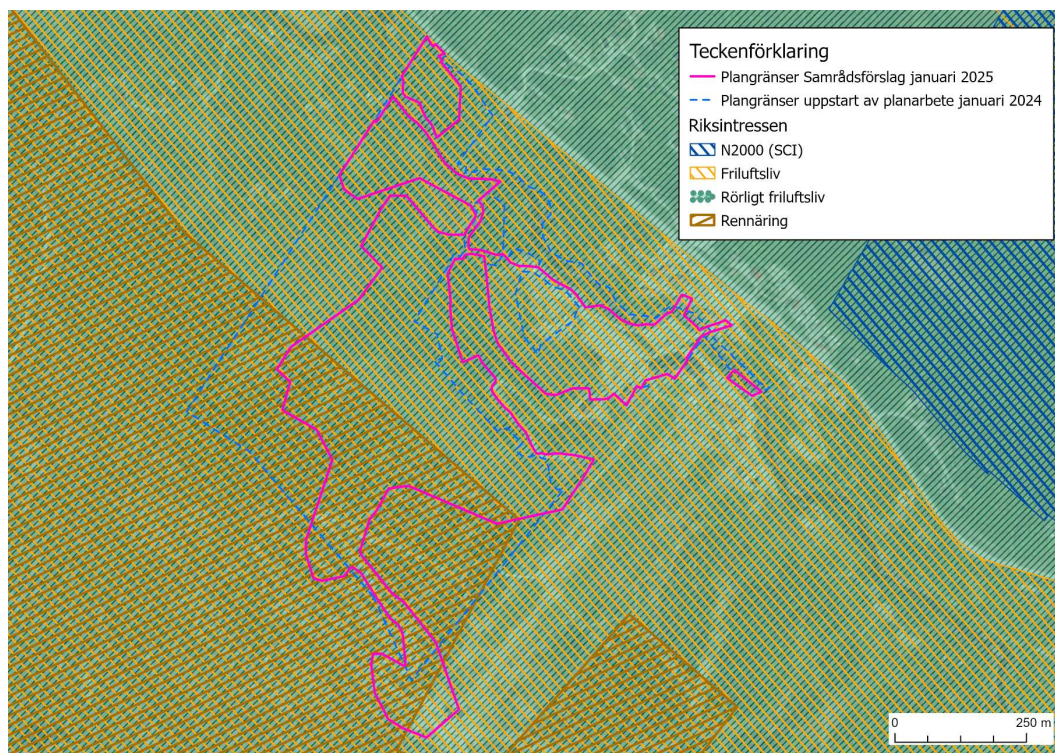
Figur 5. Översikt över gällande detaljplaner inom planerat detaljplaneområde. I kartan anges aktnummer för de detaljplaner vilka berörs av aktuellt detaljplaneförslag.

Detaljplanerna är i princip helt utbyggda. Detaljplanen med akt nummer 2361-P11/28 har flest outbyggda byggrätter i den nordvästra delen och på den gamla campingen. Planförslaget innebär viss justering i byggrätter. Planförslaget bedöms i huvudsak överensstämma med syftena för gällande befintliga detaljplaner.

3.3 Riksintressen och skyddade områden

Figur 6 nedan redovisar vilka riksintressen som berörs av planförslaget. Riksintressen och skyddade områden beskrivs i efterföljande kapitel.

Figur 6. Översiktskarta över samtliga berörda riksintressen.

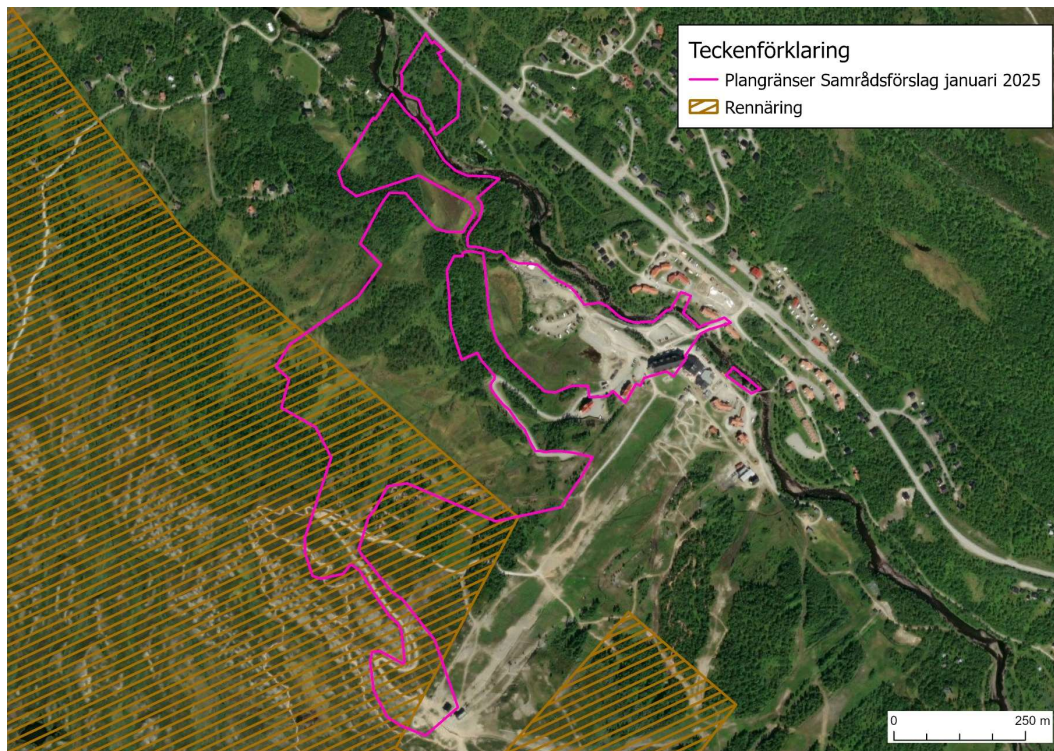
3.3.1 Riksintresse friluftsliv

Detaljplaneområdet ligger inom ett område utpekad för riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB.

Riksintresset omfattar ett större område vilket sträcker sig från gränsen Dalarna-Jämtland upp till Tännån.

3.3.2 Riksintesse rörligt friluftsliv

Området överlappar delvis med ett riksintesse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 1, 2 §§ MB, vilket omfattar de samlade natur- och kulturvärdena i fjällvärlden.

Figur 7. Sydvästra delen av planområdet ligger inom ett riksintresse för rennärning.

3.3.3 Riksintresse rennärning

Den sydvästra delen av detaljplanområdet ligger inom ett område utpekat som riksintresse för rennärningen enligt 3 kap. 5 § MB (se Figur 7). För mer information om riksintresset för rennärningen se kapitel 5.1 *Rennärning*.

3.3.4 Vattenskyddsområde

Inom detaljplaneområdet saknas det utpekade vattenskyddsområden.

3.3.5 Natura 2000

Cirka 200 m nordost om planrådets östra gräns finns ett utpekat Natura 2000-område. Hamrafjällets Natura 2000-område (SE0720223)⁶.

På grund av terräng och geografisk avskildheten bedöms planförslaget inte påverka Natura 2000 området.

⁶ Länsstyrelsen i Jämtlands län. 2018. Hamrafjället SE0720223. Bevarandeplan för Natura 2000-område.

4.1 Planförslag

[illegible]

Totalt möjliggör planförslaget cirka 220 lägenheter (varav cirka 40 outbyggda lägenheter i gällande detaljplan ingår) i flerbostadshus och cirka 55 lägenheter i 40 småhus samt cirka 3800 tillkommande BTA för centrumverksamhet och toppstuga. Planförslaget möjliggör boende med anknytning till den alpina anläggningen som kan användas för enskilt bruk men även hyras ut under säsong. Planförslaget innebär

även en möjlighet att bygga till befintlig Ski-Lodge med ett nytt besökstorg med säkrare trafikflöden, besöksparkeringar, hållplats för kollektivtrafik och en inbjudande fjällbymiljö.

Planområdet är cirka 37 hektar stort och beläget längs med riksväg 84 cirka 2 mil väster om Funäsdalen. Detaljplanen omfattar privata fastigheter.

Vidare beskrivning av planförslaget hänvisas till planbeskrivningen.

4.2 Alternativ

Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt 6 kap 11 § miljöbalken innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Motivering till varför olika alternativ har valts eller valts bort under processen ska också redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Nedan diskuteras möjligheten att lokalisera ett utbyggt skidområde med bebyggelse på någon annan plats i Härjedalen än Tänndalen, samt på någon annan plats i Tänndalen än Hamra västra.

4.2.1 Alternativ lokalisering

4.2.1.1 Inom Härjedalen

I Härjedalen är de fördjupade översiktsplanerna (FÖP) styrande för vilka områden som kan anses lämpliga för ny bebyggelse. Fyra av kommunens fem fördjupade översiktsplaner innehåller ytor utpekade som alpina anläggningar med tillhörande bebyggelse. Utöver dessa områden finns ett tydligt ställningstagande i översiktsplanen (ÖP) att det inte är aktuellt för kommunen att peka ut andra nya områden för exploatering.

FÖP för Tänndalen är en av de planer som innehåller utpekade områden för tillkommande alpina anläggningar och nya bebyggelseområden. En utökning i Tänndalen bedöms ha många fördelar genom att den kan ske i anslutning till en befintlig skidanläggning, i stället för att exploatera en ny plats. I översiktsplanens MKB fastslås att kommunen i första hand ser att exploatering sker i anslutning till orterna med samhällsservice och dess omnejd.

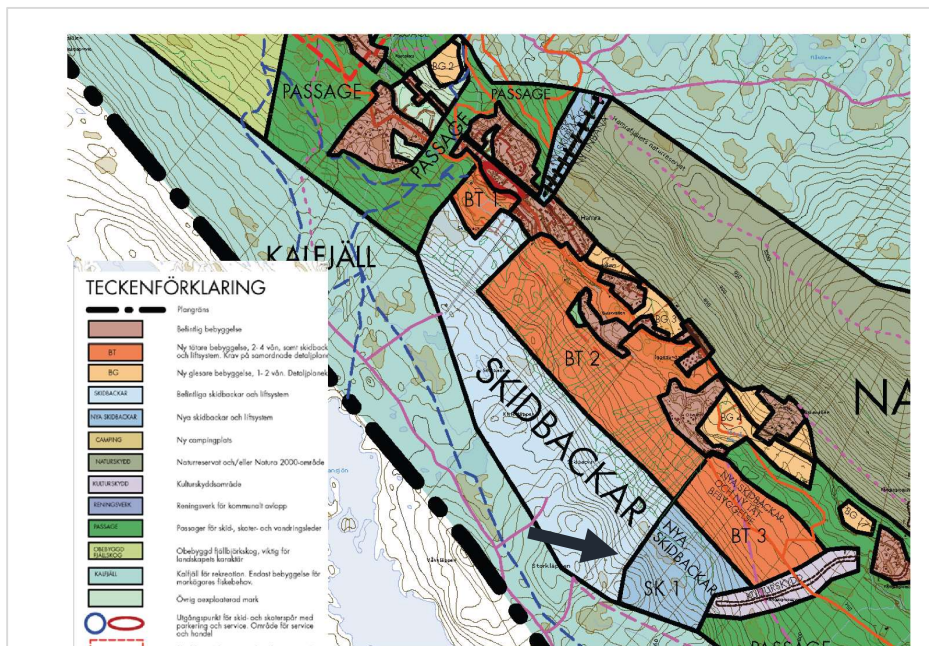
En utbyggnation av befintligt liftsystem och i direkt anslutning till befintlig bebyggelse bedöms vara mer resurseffektivt än att anlägga ett liftsystem med bebyggelse på ett annat berg i Härjedalen (utanför befintliga anläggningar). En helt ny anläggning med bebyggelse i tidigare orörda områden skulle innebära tillkommande fragmentering av landskapet. Tillhörande infrastruktur skulle behöva anläggas, exempelvis anslutningsvägar och parkeringsplatser.

4.2.1.2 Inom Tänndalen

I FÖP Tänndalen pekas två områden ut som möjligt områden för alpina anläggningar. Ett av områdena (SK1) ligger i direkt anslutning till ett nytt bebyggelse område BT 3 (se karta i Figur 9). Inledningsvis var

detta område aktuellt. Dock bedömdes påverkan på rennaringen och kulturmiljö och landskapsbilden vara mycket stor och efter dialog med kommunen med efterföljande beviljat planbesked tog kommunen ställning till att samla huvudexploateringarna kring anläggningen där det redan är mycket exploaterat i nordvästra delen och bevara orörda områden i sydöst. Det området utgör alltså inte ett alternativ till denna plan och har avfärdats.

Figur 9. Utsnitt ur plankart i den fördjupade översiktsplanen vilket visar läget för område SK1 (se pil).

FÖP beskriver även ett alternativ där tidigare skidsystem på norra sidan av väg 84 återuppbyggs ned nya skidbackar. Detta område ligger inte i anslutning till utvecklingsområde för bebyggelse samt är inträngd mellan Natura 2000 område, kalfjäll och passage. Området har bedömts inte kunna omfatta den tillkommande samlad bebyggelse vid befintligt centrum med underlag för service och de åtgärder kring trafiksäkerhet med mera som är ett huvudsyfte med detaljplanen. Detta alternativ har därför också avfärdats.

Det finns flera utvecklingsområden i övrigt för bebyggelse. De flesta områdena är av mindre karaktär och inget ligger i direkt anslutning till något skidsystem utan skulle innebära att människor skulle behöva förflytta sig från dessa områden till skidanläggningen med eget fordon samtidigt som områdena inte kan omfatta den tillkommande samlade bebyggelse vid befintligt centrum med underlag för service och de åtgärder kring trafiksäkerhet med mera som är ett huvudsyfte med detaljplanen. Dessa alternativ har därför avfärdats.

Aktuellt område för utbyggnad av skidsystemet och bebyggelse ligger delvis inom utpekat område för befintlig alpina anläggning inom utpekat område för tillkommande bebyggelse, inom befintlig bebyggelse, till liten del inom kalfjäll men då utan ändrad markanvändning men med ny skidlift. Området omfattas även av passage där ingen ny bebyggelse enligt FÖP bör tillkomma. Undantagna är byggnader och

anläggningar av betydelse för rörligt friluftsliv, rekreation, fjällsäkerhet eller liknande. Planförslaget har utformats för att bevara funktionen av passage.

Inom ramen för utredningarna för aktuell detaljplan har dialog förts med samebyn Ruvhten Sijte. I dessa dialoger har det framkommit att det ur rennäringsynpunkt är fördelaktigt att utbyggnad av nya skidområde sker i anslutning till befintliga anläggningar, ifall en utbyggnad behöver genomföras.

4.2.1.3 Slutsats

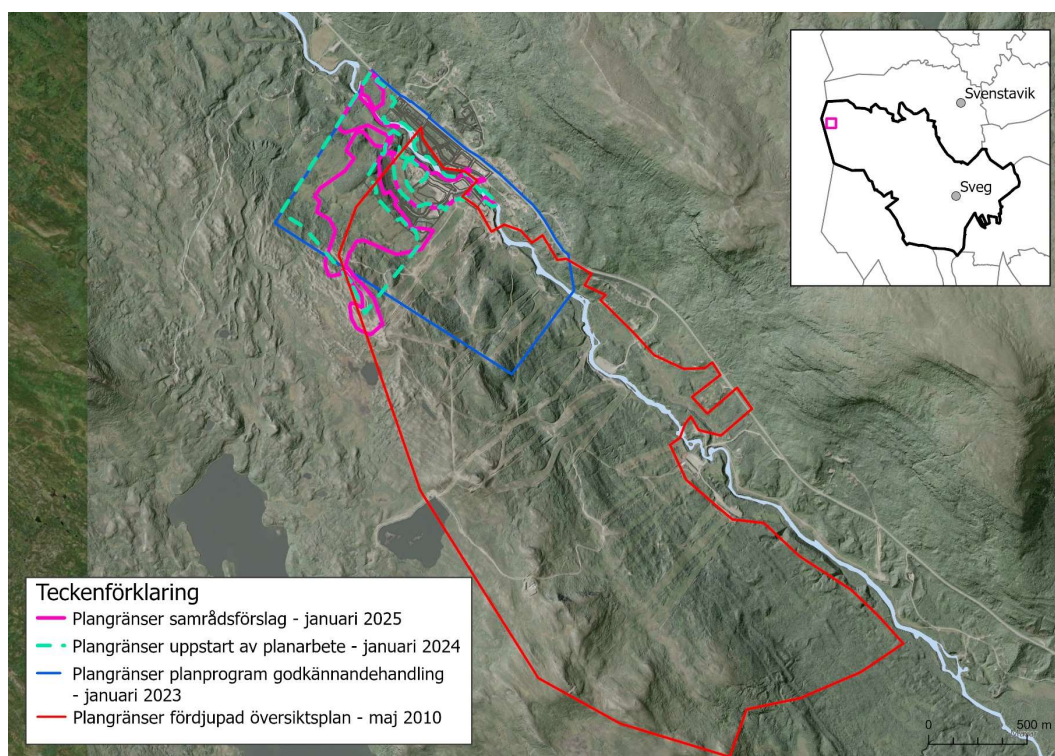
Alternativ lokalisering bedöms ha utretts. Detaljplanen anses ha stöd i både ÖP och FÖP genom ovan nämnda motiveringar. Slutsatsen är att planområdet är det bäst lämpade alternativet för att uppnå planens syfte att avlasta befintligt skidsystem, minska trängsel under de mest intensiva besöksperioderna och skapa en trevligare skidupplevelse. Att anlägga det nya området i anslutning till befintlig skidanläggning och centrumbebyggelse bedöms vara resurseffektivt och ingen ytterligare transport med bil blir nödvändig.

4.2.2 Alternativ utformning

Utformningen av planförslaget har arbetats fram av kommunen tillsammans med främst Liftbolaget, artskyddsbiologer, skidområdesarkitekter och övriga konsulter.

Vid arbete med planen har utformningen av planförslaget stegvis anpassats mer och mer till bland annat de betydande miljöaspekterna som har identifierats samt utifrån de synpunkter som inkommit i samrådet till planprogrammet. Den slutliga utformningen i planförslaget ger utrymme för nedfarter, vägar och bebyggelse samtidigt som skyddsvärda naturvårdsarter och värdeelement bevaras i de områden som planläggs som allmän platsmark NATUR eller utanför planområdet.

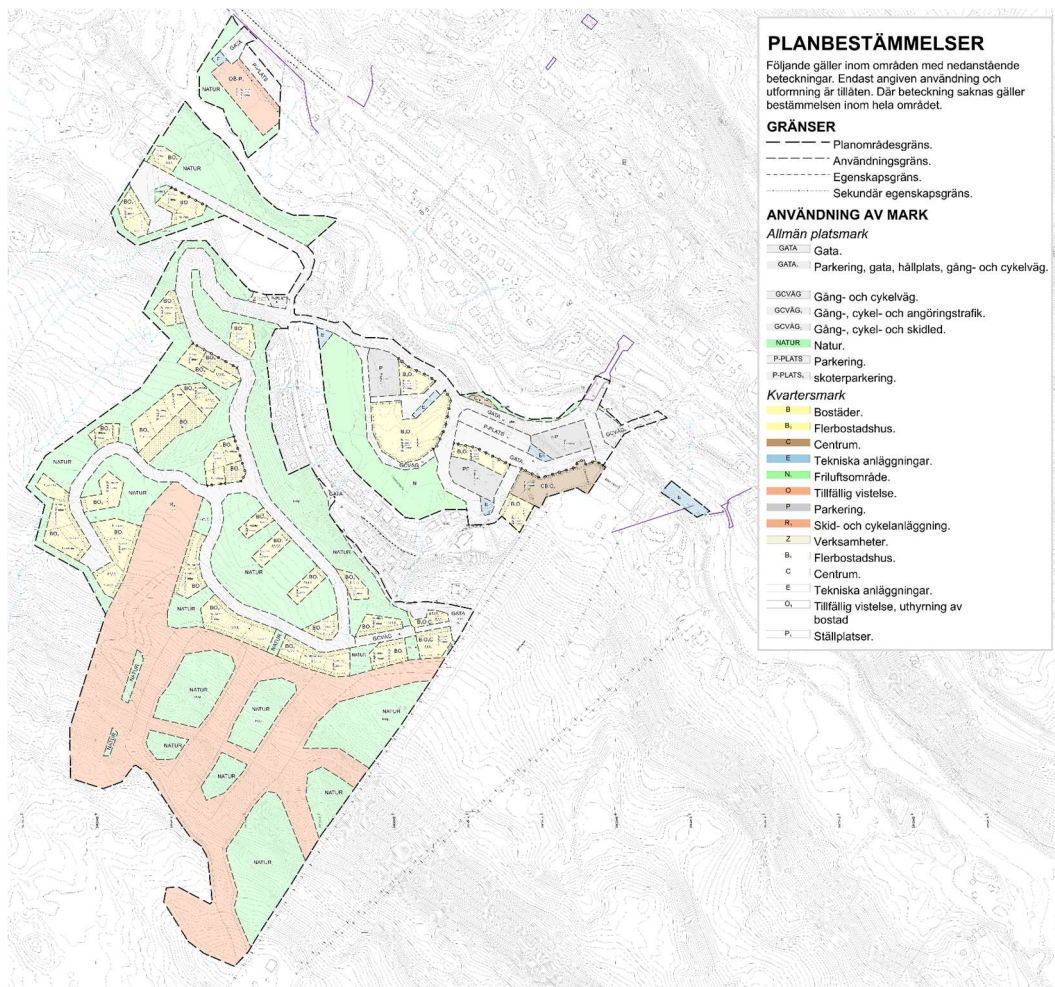
Alternativa utformningar och stegvisa justeringar som gjorts började med att planprogrammet som helhet inte bedömdes kunna prövas. Det skulle innebära för stor osäkerhet i påverkan både på betydande miljöaspekter och andra punkter. Förslaget som helhet skulle sannolikt bland annat kräva utbyggnad av ny angoringsväg över Tännån i öster vilket skulle medföra stora markintrång och markarbeten. Efter att alla synpunkter i planprogrammet vägts samman med bedömt behov av åtgärder och möjlig påverkan minskades området ned från planprogrammet till att omfatta endast den västra delen (se kartfigur i Figur 10).

Figur 10. Översikt över Hamra och de plangränser vilka förekommit under planarbetet.

Den första utformningen av den västra delen omfattade en ny lift och två nedfarter vilka skulle ge ski-in och ski-out för redan bebyggda områden men all tillkommande bebyggelse. Dessa nedfarter och lift innebar att tunnlar behövdes grävas ned vilka bedömes kunna ha påverkan på avvattnings av myrmark samt innebar större påverkan på landskapsbilden med stora schakt och fyll. Samtidigt genomfördes en fågelinventering och skidområdesarkitekter undersökte den faktiska möjligheten att anlägga pister och liftar med korrekta lutningar.

I den första utformningen av planförslaget var områdets markanvändning både större till ytan och ännu inte anpassat efter de tillkommande utredningarna.

Figur 11. Utsnitt ur plankartan från februari 2024.

I flera omgångar under 2024 justerades pister, liftgator, vägar och bebyggelseområden för att sträckningarna skulle påverka så lite mark som möjligt och i synnerhet så lite mark med högt naturvärde som möjligt. Syftet var att bevara mark med högt eller påtagligt naturvärde samt att undvika att påverka naturvårdsarter, värdeelement och värdefulla träd och myrmarker i så stor utsträckning som möjligt.

I den andra versionen av utformningen justerades nedfarterna för att kunna bevara så mycket mark med fjällbjörkar och myr utifrån de genomförda utredningarna och flyttades till att i så stor utsträckning som möjligt nyttja redan ianspråktagen mark för pist. Intrång i områden med höga naturvärden minskades. Liftan och pisterna flyttades och lades så att den sammanfaller med befintliga pister och cykelleder. I en version låg liftan i den ravinen som finns i området. Efter dialog med biolog på kommunen flyttades liftan så att inte ravinen berörs.

För att få tillräckligt med fall på befintliga pister, vilka idag kräver stakning en längre sträcka frigjordes mark som idag används för pist och ny bebyggelse flyttades hit.

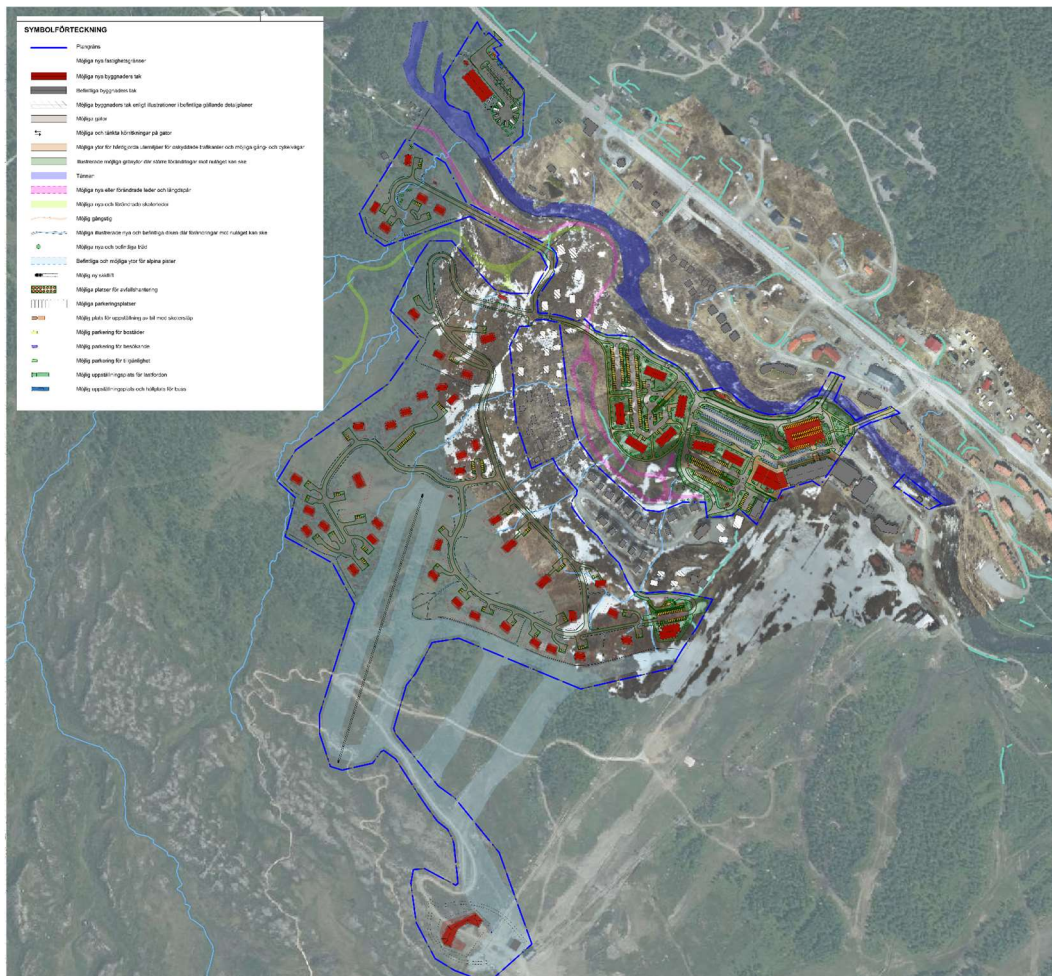

Vägar placerades så att mindre schakt och fyll enligt volymstudie krävs. Bebyggelse studerades i volymstudier och flyttades så att mindre schakt och fyll krävs. Passageområdet i den senaste versionen är dubbelt så stort som i det första förslaget.

Trots flytt av liften och pisterna får all tillkommande bebyggelse mindre än 300 meter att gå för ski-in och ski-out. De flesta nya byggrätter ligger inom 150 meter. Befintlig bebyggelse får sämre förhållande än första skisserna men ändå inom 350 meter som längst vilket får anses vara rimligt. Befintlig bebyggelse i väster kan fortsatt angöras med väg.

Oavsett planens genomförande kommer framtida klimatförändringar fortsätta vilket ger förändrade nederbördsmonster. Det skulle kunna innebära både kraftigare skyfall, eventuellt mindre snömängd samt torrare perioder. Detta kan exempelvis påverka naturmiljöer, erosionsrisker samt rennäringens bedrivande.

Planförslaget bedöms innebära lämplig markanvändning och god hushållning enligt Plan- och bygglagens andra kapitel. Alternativ utformning bedöms ha utretts och kommer fortsätta utredas efter inkomna synpunkter i kommande samråd.

Figur 12. Utsnitt ur illustrationskartan för detaljplanen (version 2025-01-27).

4.2.3 Nollalternativ

Konsekvenserna av planförslaget ska jämföras med konsekvenserna av ett nollalternativ. Nollalternativet beskriver den sannolika utvecklingen inom utredningsområdet om planen inte genomförs. Beskrivningen av nollalternativet nedan utgör det som respektive miljöaspekt ska bedömas mot för att kunna avgöra hur tillståndet i miljön kan förväntas förändras i framtiden utan planen.

Bedömningarna kommer att utgå från en tidshorisont runt cirka år 2050, när planen är fullt utbyggd och anläggningen i full drift, för att bedömningarna ska kunna bli representativa för ett framtida scenario.

Översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen utgör också en grund till nollalternativet och den tänkbara övergripande utvecklingen. Nollalternativet väger dock inte in möjlig tillkommande bebyggelse som kräver detaljplan utan mindre kompletteringar och bygglovsbefriade åtgärder och liknande.

Nollalternativet innebär att aktuellt markområde fortsatt består av fjällbjörkskog och myrmark. Avverkningar kan göras i området då det inte omfattas av något formellt skydd eller detaljplan.

Skoterleder och passagen kan bevaras såsom den är med stora arealer naturmark med naturvärden, dagvattenhantering och större ytor för allemansrättsliga aktiviteter. Utan att schakta och fylla för vägar och nya byggnader ökar inte ras- och skredrisker på grund av detta.

Nollalternativet innebär inte att gällande fördjupad översiktsplan byggs ut. Bebyggelseområdena i gällande detaljplaner som inte är utbyggda kommer sannolikt att byggas ut (cirka 40 lägenheter och 10 tomtplatser med ytterligare cirka 40 lägenheter) och tillkommande bostäder och byggnader i nollalternativet innebär inte en större förtätning.

Oavsett planens genomförande kommer framtida klimatförändringar fortsätta vilket ger förändrade nederbördsmonster. Det skulle kunna innebära både kraftigare skyfall, eventuellt mindre snömängd samt torrare perioder. Detta kan exempelvis påverka naturmiljöer, erosionsrisker samt rennäringens bedrivande.

Nollalternativet innebär att den aktuella detaljplanen och den planerade exploateringen inte genomförs. Det innebär att verksamheten fortsatt bedrivs så som man bedriver verksamheten idag och det tillkommer ingen ytterligare miljöpåverkan med tillkommande exploateringar utöver redan gällande planer.

5 Miljöaspekter – detaljplan Hamra Västra

5.1 Rennäring

I samband med framtagandet av planprogrammet tog Berg och Härjedalens miljö- och byggförvaltning på uppdrag av miljö och byggnämnden för Bergs och Härjedalens kommuner fram en rennäringanalys vilken omfattar detaljplaneområdet. Rennäringanalysen utgjorde en del av planförslaget för planprogrammet och redovisas i sin helhet i Bilaga 1.

Syftet med analysen var att beskriva projektets eventuella påverkan på renskötseln och renskötselns förutsättningar i hela Tännadalen området för att kunna kartlägga förväntade kumulativa effekter på ett tillräckligt sätt. Här inkluderades såväl sociala som kulturella aspekter. Planprogrammet uppdaterades 2024-05-21 baserat på inkomna synpunkter från Ruvhtens sameby (Ruvhten sijte).

5.1.1 Bedömningsgrunder

Bedömningskriterier för bedömning av värde/känslighet samt effekter för rennäring utgår ifrån genomförd rennäringanalys och redovisas i nedan tabeller.

Högt värde Områden med avgörande betydelse för rennäringens bedrivande för berörda samebyar. Exempelvis känområden av riksintresse, områden med viktiga anläggningar, mycket goda betesförutsättningar i form av högkvalitativt bete och/eller viktiga funktionella samband i form av viktiga och/eller smala stråk för flytt. Områden som är beroende av sammanhängande ytor och som är känsliga för fragmentering. Det finns inga godtagbara motsvarande/alternativa områden i närheten.
Påtagligt värde Områden som är av vikt för rennäringens bedrivande med viktiga funktioner för berörda samebyar, exempelvis övriga områden av riksintresse, områden med betesförutsättningar eller funktionella samband. Områden som delvis är känsliga för fragmentering. Alternativa stråk eller områden finns i närheten men samebyns flexibilitet att hantera framtida förändrade förutsättningar påverkas/går förlorad.
Litet värde Område med vissa funktioner för rennäringen och berörda samebyar. Begränsade betesförutsättningar och funktionella samband och/eller få/inga anläggningar. Alternativa stråk eller områden finns i närheten.
Inget/obetydligt värde Områden utan värde eller funktion för berörda samebyar.

Figur 13. Kriterier för bedömning av värde/känslighet.

Stor negativ effekt Permanent bortfall av väsentligt område av storlek eller kvalitet som inte går att ersätta och får förödande konsekvenser för samebyns möjligheter att bedriva en långsiktigt hållbar rennäring. Omöjliggör renskötsel för ett eller flera renskötselföretag. De kulturhistoriska värdenas sammanhang försvinner.
Måttlig negativ effekt Endast sporadiskt betesutnyttjande är möjligt. Renen stannar inte i området, betesron försämras påtagligt. Ökad arbetsbelastning (bevakning, utfodring, flyttning), svårighet att hålla renhjorden ger ökad stress hos renskötaren. Ökad fragmentering, försämrad funktionalitet, överutnyttjande av kvarstående marker. Kan påverka renantalet på kort och lång sikt. Traditionell kunskap om området kan påverkas. De kulturhistoriska värdenas sammanhang minskar.
Liten negativ effekt Lättare påverkan på betesområdet samt ringa störning av betesron. Ringa påverkan på arbetsbelastning etc. Inom ramen för den dagliga anpassningen av renskötelsen. Liten påverkan på landskapets funktion för rennäringen.
Ingen/obetydlig effekt Ingen påverkan uppstår.
Positiv effekt Förutsättningarna för rennäringens bedrivande förbättras.

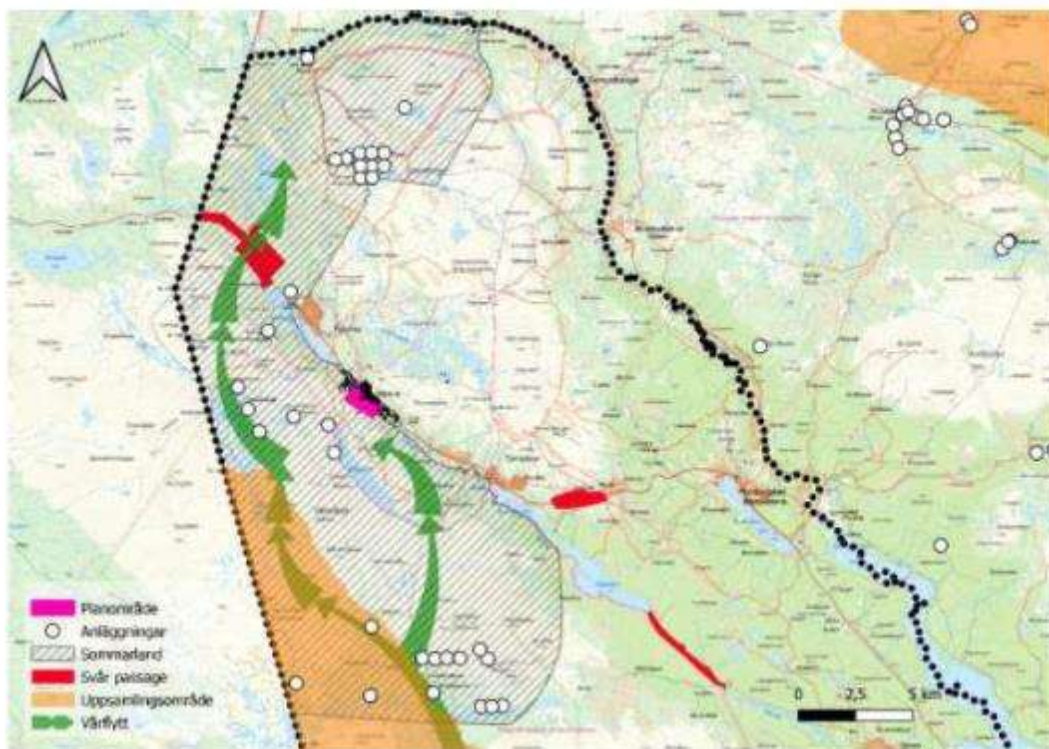
Figur 14. Kriterier för bedömning av effekt.

5.1.2 Förutsättningar

Det aktuella planområdet ligger inom Ruhvten Sijtes åretruntmarker. Direkt angränsande marker används om våren som kalvningsland. Området 2km sydväst om planområdet, i anslutning till Svansjön utgör kärnområde för samebyn där de flesta vajorna finns under kalvning. Sommartid används också området väster om planområdet för fri strövning i sommarbete (se figur 27). Två flyttleder genomkorsar närliggande område där en alternativ led passerar väster om planområdet med destinationen sommarbetesland kring sjön Stor-Glän norr om väg 84. Nordväst om byn Fjällnäs finns en svår passage över väg 84. Den alternativa flyttleden norr om planområdet passerar väg 84 vilket utgör en svår passage. (se figur 15 från rennäringensanalysen). Påverkan utifrån utveckling av områdesplanens exploateringsinriktning kan i olika utsträckning ge vissa direkta och indirekta konsekvenser som kan påverka områdets funktion för renskötelsen.

VÄRFlytt

Figur 15 från rennärlingsanalysen. Översikt av leder och betesområden som vanligtvis används i anslutning till höstflytt (som beskriven av samebyn under samråd).

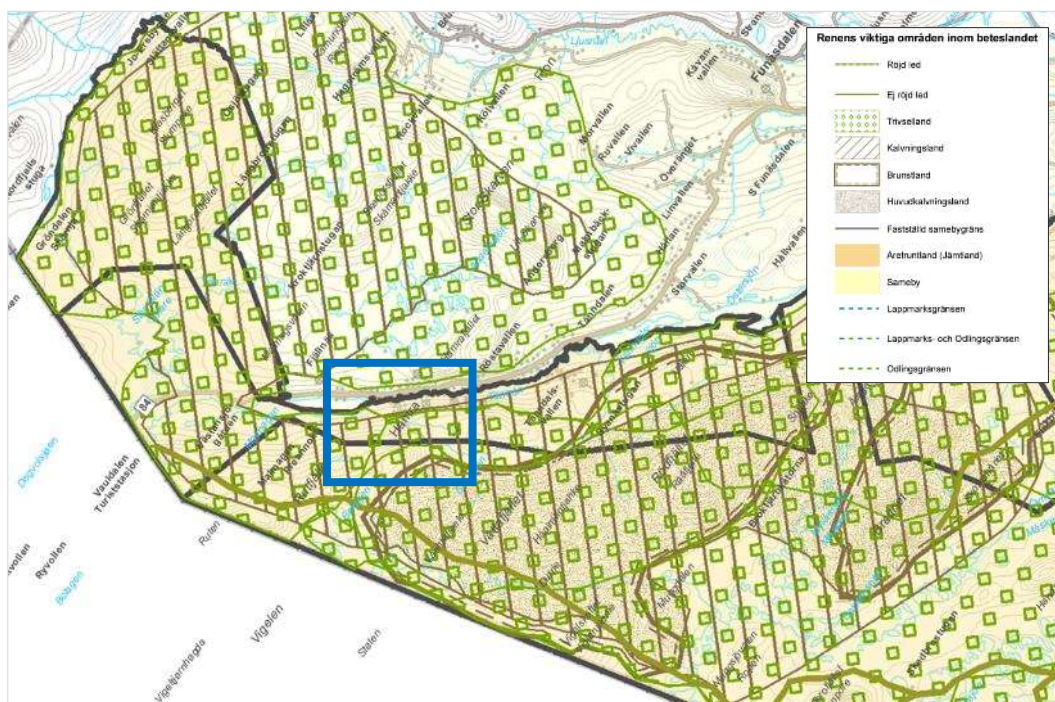
Den sydvästra delen av planområdet ingår i ett riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5§ miljöbalken (se Figur 7).⁷

Detaljplaneområdet ligger inom ett område som i Sametingets kartunderlag beskrivs som renens trivsel- samt renkalvningsland (se Figur 15). Området utgör även del av vår-, sommar- och höstland för renen.⁸

Under framtagandet av planprogrammet genomfördes dialog med representanter från samebyn.

⁷ Sametinget. 2024. Samebyar. <https://www.sametinget.se/samebyar>

⁸ Sametinget. Ruvhten sameby. <https://www.sametinget.se/8832>. 2024-05-07

Figur 15. Renens viktiga områden inom beteslandet kopplat till Ruvhten sameby. Planområdets ungefärliga läge är markerat med en blå ruta.

5.1.3 Planförslagets hänsynstagande och bestämmelser

Planförslaget har inte utvidgat störningszonerna mot söder och Svansjön. Befintlig markanvändning planläggs för besöksanläggningen. Området för passage med fjällbjörkskog utanför skidområdet har bevarats i stor utsträckning. Dock går där redan idag leder för skidor och skoter som avses kunna vara kvar. Ingen ny besöksparkering möjliggör för besökare att kunna komma närmare Svansjön som kan medföra att besökare enklare tar sig närmare och kan störa föreslås.

5.1.4 Konsekvenser

5.1.4.1 För hela planprogrammets område

Från rennäringsanalysen beskrivs konsekvenserna. Effekter och konsekvenser som uppstår till följd av planförslagets genomförande är delvis kopplade till hur intensifieringen av friluftslivets markanvändning utvecklas inom och utanför planförslagets störningszon.

Vad gäller planförslagets störningszon finns det ett mått av osäkerhet. Detta består i att det finns en sannolikhet för att effekterna varierar beroende på omkringliggande landskap och terrängformationer. På ytor som inte motsvarar de attribut som tillskrivs markanvändningstypen för kalvningsland (sydsluttningar, glesa fjällbjörkskog, områden där det tidigt bildas barfläckar och där det finns tillgång till bete), liksom områden med generellt värdefullt bete. Ytterligare en osäkerhet finns i hur den ianspråktaga ytan ska tolkas i förhållande till riksintresseområde då detta skulle kräva en lokal avgränsning och studie av riksintresseområdet. Någon sådan avgränsning har inte gjorts. En jämförelse mellan planområdet och

dess störningszon i förhållande till riksintresset låter sig dock göras. Här utgör planområdets störningszon anspråk cirka 1,6% av riksintressets yta. Detta kan ge en indikation för att störningens effekt ligger i att vara mer indirekt än direkt, vilket i sin tur kan ge stöd i den samlade bedömningen.

Övergripande bedöms effekterna och konsekvenserna ur rennäringsynpunkt bli begränsad, med en ej obetydlig lokal påverkan, på renskötseln och renskötellandskapet. Risk finns för omfattande påverkan på renskötaren. Att påverkan från ett övergripande perspektiv bedöms bli större på renskötaren än på renskötseln och renskötellandskapet beror på att renskötseln idag generellt är trängd från olika typer av negativ påverkan i olika typer av exploatering. Detta kan resultera i fysiska som psykiska konsekvenser. Utifrån detta finns en potential för att ny exploatering kan vara det tillskott där en trängd situation förskjuts över en tröskelpunkt till en situation där en långsiktigt hållbar arbetssituation för renskötseln i högre grad försvåras. Planområdet med tillhörande störningszon redovisas i nedan figur 8.

Figur 16. Störningszon (1,5 km) för planområde och riksintressen för rennärigen.

Om hänsyn endast tas till planområdets ianspråktaga yta inom riksintresset bedöms påverkan vara försumbar i ett vidare perspektiv. Planområdet är dock beläget i anslutning till kalvningsland, sommarbete liksom en flyttled och svår passage över väg 84. Sammantaget skapar det en punkt i renbrukslandskapet med viktiga strategiska värden. Planområdet har dock en fördel i att det är förlagt i ett område där exploatering redan genomförts eller sedan lång tid pågår. En del av planområdets omgivningspåverkan bedöms därför kunna överskuggas av redan befintlig sådan. Användningen av passagen av väg 84 för flytt bedöms kunna påverkas negativt i någon mån. Denna problematik bedöms samtidigt kunna navigeras för att minska negativ påverkan med lämpliga åtgärder och god planering. Eftersom dalgången och gräns

mellan beten och stor del utgörs av privatmark där inga nyttjanderättsavtal idag finns mellan olika beten och ett planområde med redan pågående markanvändning bedöms fragmenteringen kunna vara möjlig men inte trolig. Påverkan vid anläggningsarbete bedöms kunna bli begränsad om denna planeras med hänsyn till renskötselåret och i samråd med samebyn. Eventuellt värdefullt bete kan lokalt komma att påverkas negativt.

Ruvhten Sijte	Risk med hänseende på			
Konsekvens				
Störning för fria strövningen	Ren	Renskötare	Renbrukslandskap	
Påverkan på flyttled och försvårad flytt				
Merarbete för renskötarna				
Störd betesro				
Nya markanspråk				
Åtgärd inte nödvändig		Åtgärd bör övervägas		Åtgärd ska övervägas
				Åtgärd nödvändig

Tabell 2. Tabell med direkta och indirekta konsekvenser med hänsyn till Ruvhten Sijte samebys marker med beskrivning av de färger som använts i bedömningen.

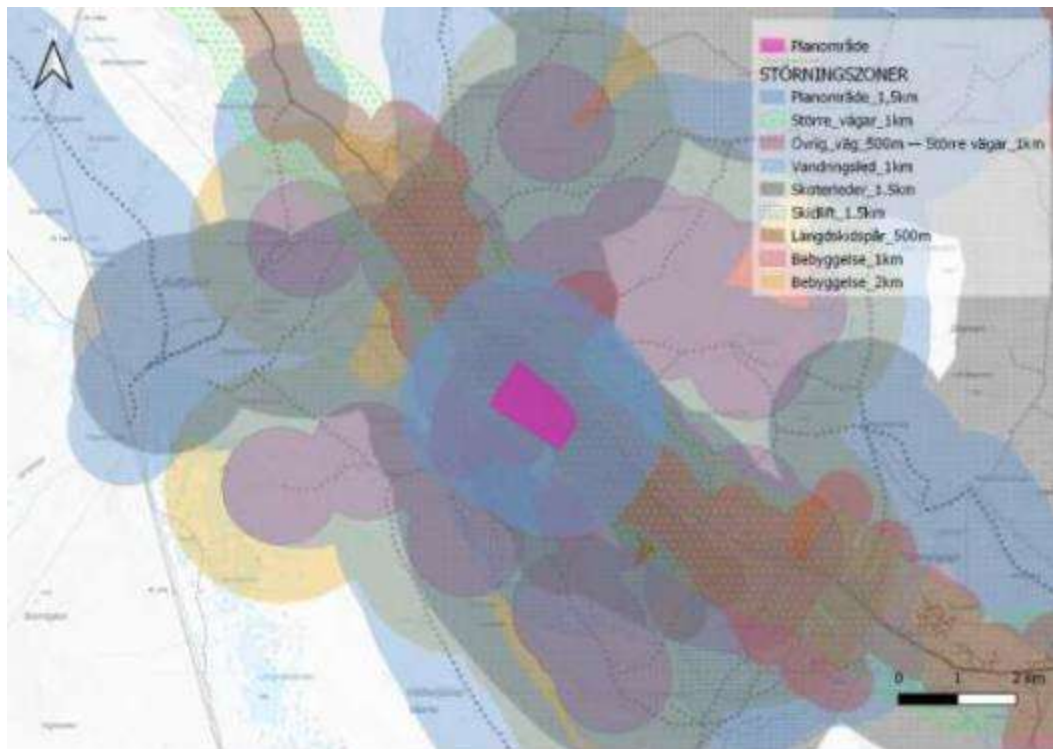
Den samiska markanvändningen är dynamisk och arealkrävande, och därför beroende av en helhetssyn när bedömning av påverkan från annan verksamhet görs. Här utgör bedömningen av kumulativa effekter en viktig del. En kumulativ (adderad) effekt kan definieras som hur en planerad verksamhet - i detta fall en områdesplan med exploatering av exempelvis bebyggelse, infrastruktur av olika slag – liksom skidliftar tillsammans med andra pågående, tidigare och framtida verksamheter sammantaget påverkar renskötseln och samebys markanvändning. Många kumulativa effekter ger sammantaget ett mer fragmenterat renbrukslandskapet, som i förlängningen kan leda till förändringar i renens beteendemönster (Nilsson m.fl. 2015). I analysen av kumulativa effekter har störning från befintlig infrastruktur, och andra verksamheter beaktats.

	Ren	Renskötare	Renbrukslandskap
En viss påverkan/skada	Lättare påverkan på betesområdet samt ringa störning av betesron	Ringa påverkan på arbetsbelastning etc. Inom ramen för den dagliga anpassningen av renskötelsen	Liten påverkan på landskapets funktion för rennäringen
Omfattande lokal påverkan (siidagrupp, kärnområde)	Endast sporadiskt betesutnyttjande är möjligt. Renen stannar inte i området, betesron försämras påtagligt	Ökad arbetsbelastning (bevakning, utfodring, flyttning), svårigheten att hålla renhjorden ger ökad stress hos renskötaren. Traditionell kunskap om området kan påverkas	Ökad fragmentering, försämrad funktionalitet, biologisk mångfald, kännedom om kulturhistoriska lämningar riskerar att gå förlorad
Omfattande regional påverkan (årstidsland, betestrakt)	Endast sporadiskt betesutnyttjande är möjligt. Renen stannar inte i området, betesron försämras påtagligt. Kan påverka renantalet på kort och lång sikt	Omfattande arbetsmiljöproblem, stress, belastning, ökade kostnader. Traditionell kunskap om området påverkas	Stor fragmentering, överutnyttjande av kvarstående marker. Flexibiliteten försvinner. De kulturhistoriska värdenas sammanhang med landskapet försvinner
Väldigt omfattande påverkan som är oersättlig	Permanent bortfall av väsentligt område av storlek eller kvalitet som inte går att ersätta och får förödande konsekvenser för samebyns möjligheter att bedriva en långsiktigt hållbar rennäring	Omöjliggör renskötsel för ett eller flera renskötsel företag	Permanent odödläggelse Av landskapet

Tabell 3. Bedömningsgrunder, med utgångspunkt från Samisk markanvändning och MKB (Svenska samernas riksförbund, 2011), för påverkan på ren, renskötare och renbrukslandskapet.

Vad gäller skogsbruk och rovdjur finns inga direkta störningszoner att förhålla sig till utan det betraktas som en slags mer eller mindre påtaglig bakgrundsstörning. Dessutom tillkommer ytterligare en bakgrundsstörning i form av pågående klimatförändringar. De kumulativa effekterna av pågående verksamheter i nuläget illustreras av den väv som träder fram i nedan figur. Även om störningszonerna inte alla gånger överensstämmer med de faktiska förhållandena på marken är det ett gott verktyg för att få en uppfattning om vad nya projekt innebär för ett område samt hur komplex omgivningspåverkan är i form av kumulativa effekter.

Figur 17. Tabell med direkta och indirekta konsekvenser med hänsyn till Ruvhten Sijte samebys marker med beskrivning av de färger som använts i bedömningen.

Planområdet är i dagsläget högexploaterat och störningskällor finns främst i form av bebyggelse och infrastruktur kopplat till besöksnäringen och skidområdet. Av detta bedöms störningen från vandringsleder som den mest dominerande störningen. Denna störning kan förstärkas med koppling till utveckling av bebyggelse och annan infrastruktur. Vandringsleder och dess användning är en störningskälla som har ett ringa markanspråk inom planområdet men som samtidigt når sin geografiska kulmen strax utanför planområdet kring Svansjön. Därför får också denna störningskälla en större påverkan sammantaget med en större spännvidd än vid första anblick. Även om en stor del av det ökade besökarantalet till området koncentreras till centrala Hamra så kan en förstärkning av de kumulativa effekterna inte förbises utifrån ett intensifierat rörligt friluftsliv. Sådana förstärkta effekter kan i ett värsta fall scenario lokalt leda till en ökad fragmentering och merarbete för renskötaren.

Större sammanhängande områden är generellt mycket viktiga för renskötseln då det ger förutsättning för ett bete som kräver mindre bevakning och skötsel av renen. I ett scenario med kumulativa effekter där en tillräckligt stor ökning av vandringsledernas användning ses, skulle detta också medge en viss påverkan på flytt och flyttleder liksom uppkomsten av flaskhalsar i renbrukslandskapet. Detta kan i sin tur leda till en komprimering av markerna till den grad att renens möjlighet att använda dessa effektivt begränsas märkbart. Det ska dock understrykas att sådan påverkan bedöms vara relativt lokal och koncentrerad till området kring Svansjön där markanvändandet i det rörliga friluftslivet, avklingar snabbt i relation till avståndet från Hamra centrum och planområdet.

Den framtida utvecklingen i området pekar i nuläget mot ökade investeringar och projekt med koppling till turismen och ny bebyggelse. I en rapport från Etour görs en uppskattning som belyser kopplingen mellan utbyggnader och ett ökat antal besökare i besöksdestinationer i fjällmiljö. Exempelvis pekar rapporten på att omkring 52 procent av gästnätterna innebär en person i skidlift, att 12 procent av gästnätterna innebär en person i längdspåren, 7 procent av gästnätterna innebär en person på skoterlederna, 32 procent av gästnätterna på cykel eller till fots på lederna och 9 procent av gästnätterna på cykel eller till fots utanför leder. Det finns dock inget säkert sätt att omsätta sådana uppgifter till en tydlig omfattning i fråga om störningar.

Samtidigt är detta en viktig aspekt och bidragande faktor i den samlade störningsbilden. Mer specifikt kommer detaljplanens bidrag i form av människor i området begränsas till liftsystemet vintertid. Till detta kommer dock potentialen finnas för ca 275 personer fler människor kunna röra sig utanför liftområdet. Renskötare i området kommer därmed få fler faktorer att förhålla sig till när de bedriver renskötsel i området. Exempel på detta kan vara ökad biltrafik, ökat friluftsliv och ökad exploatering med medföljande barriäreffekter inom kvarvarande marker inom samebyn och dess betesområde. Bidraget som ett ökat antal besökare till området uppskattas till kumulativa effekter kan tänkas vara likartat även i scenarion där områden exploateras i exempelvis Funäsdalen tätort eller Röros. Till den påverkan som exploatering och som följd av detta – ett ökat antal besökare, finns också en rad osäkerhetsfaktorer. Detta kan kopplas till pågående klimatförändringar, habitatförluster, och den resurskris vi står inför globalt. Samtidigt görs mycket för att mildra negativa effekter och öka hållbarhet inom planering och exploatering, liksom markanvändning inom exempelvis skogsbruk och insatser för konsekvenser från ett förändrat klimat. I ett avsevärt förändrat klimat kanske inte heller skidturismen blir så betydande för området och mängden trafik skulle där kunna minska i stället för att öka. Oavsett i vilken riktning framtiden går kommer renskötare och renbrukslandskapet uppleva förändringar de kommande decennierna. För att möta dessa förändringar är biologisk mångfald och stora sammanhängande marker en förutsättning för rennäringens fortlevnad. En låg grad av störning i ett landskap ger möjlighet att nyttja flera platser för bete och fungerar som en försäkring i händelse av att ett område skulle försvinna (brand, exploatering etcetera). Just detta, att ett sammanhängande renbrukslandskapet utgör en slags försäkring i händelse av dåliga tider för renskötseln, påverkas på ett eller annat sätt negativt av de flesta former av exploatering, men exploatering kan dock inkräkta på rennäringen i olika hög grad. Utifrån de effekter som analyserats, bedöms kumulativa effekter med grund i ett ökat besökarantal till området ha störst påverkan på rennäringen, med negativ påverkan på den fria strövningen i bete och flytt samt störningar vid kalvning som sammantaget innebär ökad stress på renskötaren samt potentiellt bortfall i samebyns produktion. I ett värsta fall scenario med en oförsiktig planering och exploatering äro möjliggörandet av renskötsel på lång sikt ett verkligt scenario.

5.1.4.2 Samlad bedömning från rennäringanalysen för hela planprogrammets område

Påverkan på renskötseln är till stor del beroende av vilka insatser som görs för att mildra negativa effekter i form av hantering av det koncentrerade rörliga friluftslivet som utövas i området kring Svansjön. En direkt påverkan kan också uppstå om markanvändning planeras på ett sådant sätt att fragmentering av

renbrukslandskapet uppstår eller genom att värdefulla beteskalvningsområden eller flyttleder påverkas till den grad att de inte längre är funktionella.

Den störning som kan uppstå med anledning av den planerade verksamheten (i drift), oavsett alternativ, bedöms vara störd betesro för renen och ett ökat stresspåslag förrenskötaren. Dels kopplat till ianspråktagande av mark, dels kopplat till en intensifiering av det rörliga friluftslivet. Mer folk i markerna kan leda till att renhjorden skingras över större ytor inom närliggande betesmarker och i förlängningen vandra in i icke önskvärda områden. I sammanhanget är också en längre tidshorisont relevant där en rad osäkerhet finns vilka som kumulativa effekter kan medföra en ökad sårbarhet och minskad resiliens.

Åtgärder som kan mildra eventuella negativa effekter följer som:

- Broar som förses med grindar
- Upplysningar kring fjällparkeringen vid Svansjökläppsvägen som informerar besökaren om känsliga tider och områden.
- Dialoginsatser inför framtida planering och exploatering.

5.1.4.3 Planförslaget

Sammantaget bedöms förslaget i planprogrammet enligt rennäringsanalysen att en viss påverka/skada och i vissa fall omfattande lokal påverkan kan ske där åtgärder inte är nödvändiga och i vissa fall bör övervägas. Planområdets omfattning i antal tillkommande personer och bebyggelse samt utbredning har minskats i förhållande till planprogrammet. Efter att rennäringsanalysen tagits fram har planförslaget utökats till att omfatta en ny, större toppstuga som är tänkt att ersätta befintlig stuga. Den nya stugan kan byggas cirka 60 meter närmare Svansjön, men inte närmare än befintlig skidlifts vändhjul. Eftersom inte störningszoner för leder, skidlift och liknande utökas och att det inte går en bilväg eller annan tillgänglig väg upp till toppstugan utöver befintlig sittlift bedöms att påverkan av den nya toppstugan i förhållande till övriga störningar och aspekter i rennäringsanalysen blir marginell. Effekter från pågående klimatförändringar och vissa andra exploateringar i närregionen med kumulativa effekter som följd kan likt nollalternativet förväntas.

Sammantag bedöms konsekvenserna bedöms bli små till måttligt negativa för Ruvhten Sijte med hänsyn till områdets värden, angivna störningszoner i rennäringsanalysen och bedömda effekter. Konsekvenserna av planförslaget bedöms sammantaget bli små till måttligt negativa för rennäringen.

5.1.4.4 Nollalternativ

I ett nollalternativ exploateras inte ytan mellan befintliga pister och befintlig bebyggelse samt in mot passageområdet. Effekter från pågående klimatförändringar och vissa andra exploateringar i närregionen med kumulativa effekter som följd kan dock förväntas. Om inte planförslaget byggs ut finns fortsatt möjlighet till kompletteringar av bygglovsbefriad åtgärder, enstaka förhandsbesked och liknande. Konsekvenserna bedöms med hänsyn till detta bli små negativa.

5.1.5 Förslag till ytterligare åtgärder och fortsatt arbete

Eftersom åtgärder som kan mildra eventuella negativa effekter inte kan säkerställas med planbestämmelser behöver parterna i anslutning till den fortsatta bearbetningen dels av planförslaget till en granskning om synpunkter under samrådet inkommer från sameby, dels i kommande exploateringsavtal och dels i kommande utbyggnad bör det samrådas med samebyn mer ingående vilka åtgärder som kan minska negativ påverkan på renskötseln.

Möjligheten till att genomföra permanenta skyddsåtgärder kopplat till planens genomförande bedöms delvis vara lovande. Även om de delar med större förändringar i markanvändning är förlagda till centrala Hamra återstår att hantera ett ökat besökarantal. Detta är en nyckelaspekt som i sig inte går att förhandla bort då det är en grund till planförslagets existensberättigande. Här kommer ett dialogarbete mellan exploatör och sameby som tydliggör samebyns markanvändning och dess behov vara viktig. Nedan följer en rad insatser som specifikt bedöms kunna minimera negativ påverkan på rennäringen som följd av planförslagets genomförande:

- Informationsinsatser för att under känsliga perioder medvetandegöra besökare att beakta särskild varsamhet under känsliga perioder, exempelvis under kalvningsperiod.
- Omfördelning av besökare för att minska på trycket på markanvändning i utsatta områden.
- Insatser i kommande planläggning med syfte att upprätthålla funktionella samband liksom att kritiska passager i renbrukslandskapet alltid beaktas.
- Om möjligt utforma planeringen i samråd med rennäringen för att hantera befintlig och potentiell problematik inom utsatta områden.
- Sänka hastigheter på vägar där renar passerar.
- Vid markpåverkan återplantera växter som förekommer naturligt på platsen.
- Utrusta broar och liknande passager med grindar.
- Genomföra inventering av lämningar kring bland annat boplatser, mjölkgruppar med mera för att undvika framtida intrång.

5.2 Naturmiljö

Naturmiljö är ett samlat begrepp som används för att beskriva förhållanden avseende naturtyper, livsmiljöer, arter och ekologiska funktioner inom ett område. Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland arter och livsmiljöer. Ekosystemtjänster är produkter och tjänster från naturen med dess biologiska mångfald som vi människor drar nytta av, som exempelvis pollinering, vattenreglering, vattenrening och luftrening.

Naturmiljöerna inom och i anslutning till detaljplaneområdet har undersökts genom dels en naturvärdesinventering (NVI), se Bilaga 2, dels genom en häckfågelinventering, se Bilaga 3.

5.2.1 Bedömningsgrunder

Bedömningskriterier för bedömning av värde/känslighet samt effekter för naturmiljö redovisas i nedan tabeller.

Högt värde Naturmiljöer som uppvisar lång kontinuitet (antingen i hävd eller orördhet), låg påverkansgrad och/eller har goda förutsättningar för artrikedom. Miljöer som hyser sällsynta biotoper och/eller sällsynta eller hotade arter. Miljöer som har stor betydelse för ekologiska spridningssamband, funktioner och/eller ekosystemtjänster. Motsvaras främst av objekt med naturvärdesklass 1 och 2*.
Påtagligt värde Naturmiljöer som uppvisar spår av kontinuitet (antingen i hävd eller orördhet) och/eller har vissa förutsättningar för artrikedom. Miljöer som hyser naturvårdsarter eller lokalt ovanliga biotoper. Miljöer som har betydelse för ekologiska spridningssamband, funktioner och/eller ekosystemtjänster. Motsvaras främst av objekt med naturvärdesklass 3*.
Litet värde Naturmiljöer som hyser vanligt förekommande arter och biotoper som bidrar med viss ekologisk funktion i landskapet lokalt eller har enstaka förutsättningar för biologisk mångfald och/eller ekosystemtjänster.
Inget/obetydligt värde Miljöer som är kraftigt påverkade och saknar förutsättningar för biologisk mångfald eller ekologiska funktioner.

Figur 18. Kriterier för bedömning av värde/känslighet. * Vid naturvärdesinventering enligt svensk standard avgränsas områden med naturvärden och tilldelas en naturvärdesklass. Klass 1 avser högsta naturvärde, klass 2 högt naturvärde och klass 3 påtagligt naturvärde.

Stor negativ effekt Uppstår då viktiga ekologiska spridningssamband bryts eller att sammanhängande naturmiljöer fragmenteras eller förstörs. Uppstår också om ekologiska förutsättningar i livsmiljöer förstörs eller att artmångfald reduceras. Uppstår också om områdets ekosystemtjänster reduceras betydligt antingen kvantitativt eller kvalitativt. Uppstår om påverkan huvudsakligen är irreversibel eller om störningar på naturmiljöer ökar påtagligt under en längre tid.
Måttlig negativ effekt Uppstår då viktiga ekologiska spridningssamband försvagas eller då sammanhängande naturmiljöer minskar ytmässigt. Uppstår också om de ekologiska förutsättningarna i livsmiljöer försämras eller att artsammansättning påverkas. Uppstår också om områdets förmåga att producera ekosystemtjänster påtagligt reduceras. Uppstår om störningar på naturmiljöer ökar.
Liten negativ effekt Uppstår då ekologiska spridningssamband, ekosystemtjänster, livsmiljöer eller artrikedom påverkas i liten grad eller endast tillfälligt utan kvarvarande skada. Uppstår vid huvudsakligen reversibel, begränsad påverkan eller om störningar ökar i lite omfattning under kortare tid.
Ingen/obetydlig effekt Uppstår då naturmiljöers ekologiska funktioner eller förutsättningar för arter varken på sikt eller tillfälligt störs eller förstörs. Förutsättningarna för ekologiska spridningssamband eller ekosystemtjänster påverkas inte.
Positiv effekt Uppstår då ekologiska spridningssamband eller ekosystemtjänster stärks, förutsättningar för biologisk mångfald ökar eller de ekologiska förutsättningarna i livsmiljöer förbättras.

Figur 19. Kriterier för bedömning av effekt.

5.2.2 Förutsättningar

Hamrafjället är Härjedalens artrikaste fjäll. Efter ett besök av Selim Birgers och Rutger Sernander i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet blev Hamrafjället känt som "blomfjället". Hamrafjället är också ett av Sveriges mest välkända sydväxtberg på grund av sin blandning av sydliga arter och fjällarter.

Artrikedomen är en effekt av de rådande förutsättningarna med bergets exposition mot söder, näringsrikedom och fuktiga förhållanden. Dessa områden ligger i stort utanför planförslaget men det finns även högre naturvärden inom planförslaget område.

5.2.2.1 Naturvärdesinventering

Vid naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard delas det inventerade området in i olika delområden/naturvärdesobjekt vilka naturvärdes klassas i klasserna 1-4. Bedömningen sker baserat på förekomst av naturvärdsarter och då främst rödlistade arter och signalarter men även utifrån

biotopkvaliteter såsom exempelvis naturlighet, strukturer, störningsregimer samt kontinuitet. Utöver detta så jämförs inventeringsområdet med liknande miljöer i det omgivande landskapet och regionen.

Naturvärdesobjekt klassas i följande klasser⁹:

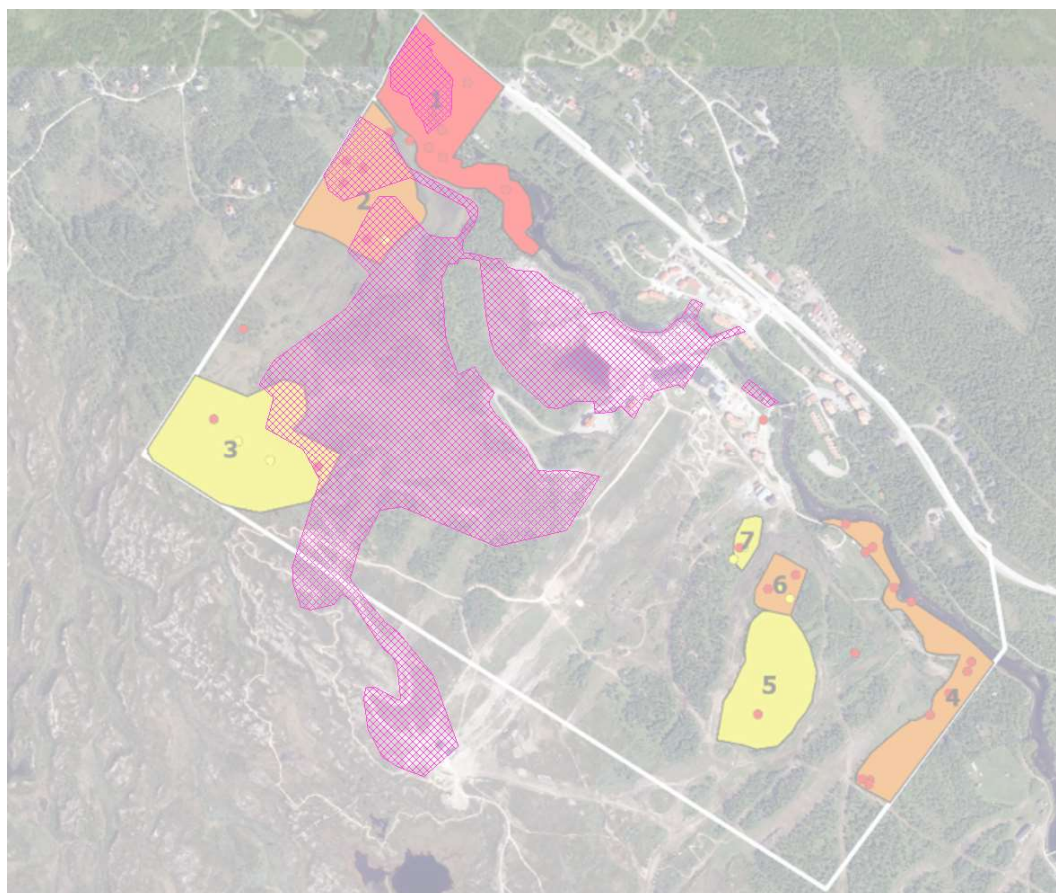
- **Klass 1** – Objekt med högst naturvärde. Biotopvärdet är högt och det finns flera rödlistade arter, varav någon hotad, samt ett stort antal naturvårdsarter.
- **Klass 2** – Objekt med högt naturvärde och är också mycket värdefullt men med färre arter. Området har särskild betydelse för biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
- **Klass 3** – Objekt med påtagligt naturvärde med flera naturvårdsarter och enstaka rödlistade arter, varav någon med en livskraftig förekomst. Klass 4 har visst naturvärde med enstaka naturvårdsarter och enstaka rödlistade arter.
- **Klass 4** – Objekt med visst naturvärde med enstaka naturvårdsarter och enstaka rödlistade arter.

En naturvärdesinventering (NVI) i fält utfördes under juni och juli 2022 i enlighet med svensk standard (SS 199000:2014 och SIS-TR 199001:2014). Inventeringen utfördes med detaljeringsgrad medel inom det område vilket kan komma att beröras av detaljplanen (se Bilaga 2). Området besöktes även under september 2016 för en översiktlig inventering av naturvärdena. Delar av data vilka samlades in vid detta tillfälle användes i sammanställning och utvärdering från 2022 års inventering.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera värdefulla delområden/naturvärdesobjekt för biologisk mångfald eller artförekomster. Naturvärdesinventeringen innehåller en beskrivning av de olika biotoper som ingår i inventeringsområdet.

Under inventeringen identifierades 7 naturvärdesobjekt. Totalt påträffades 10 rödlistade arter och 6 signalarter samt flera kalkkrävande arter som indikerar skyddsvärda miljöer (Figur 9).

⁹ Hämtat från rapport *Myliä Natur. 2022. Naturvärdesinventering av planområde Hamra Västra i Bergs kommun, Jämtlands län.*

Figur 20. Rödlistade arter (röd punkt) och signalarter (gul punkt) som påträffades under inventeringen 2022. Ytor med röd färg har naturvärdesklass 2, orange naturvärdesklass 3 och gult naturvärdesklass 4. Område 1-3 ingår i detaljplanens utbredning. Planförslagets gräns enligt samrådsförslaget januari 2025 är tolkat på kartan i rosa färg.

Björktrast NT – flera par, äggskal, fåglar vid bo, varnande och gamla bon
Rödvingetrast NT – flera par
Drillsnäppa NT – tre ställen längs Tännån
Fiskmåsar NT – en observation på samma plats vid två tillfällen
Talltita NT – två platser i fjällbjörkskogen ganska högt upp i sluttningen
Tretåig hackspett NT – hona födosökande högt upp i fjällbjörkskogen på döda björkar
Hussvala VU – häckande vid bebyggelsen i området men födosöker över fjällbjörkskogen och vid myrar, särskilt i västra delen. Sannolikt ett tiotal par eller mer finns i området
Sävparv NT – vanlig art intill myrar och vatten i lägre terräng
Tvåblad NT – en lokal
Månlåsbräken NT – en lokal

Figur 21. Rödlistade arter vilka påträffades under naturvärdesinventeringen 2022.

5.2.2.2 Häckfågelinventering

Under sommaren 2024 genomfördes en häckfågelinventering omfattande cirka 70 ha inom och i anslutning till planområde Hamra Västra. Inventeringen utfördes inom planområdet men omfattade även en buffertzon runt området på ca 50 m från planområdesgräns. Området inventerades även under 2022 då man inventerade vid två tillfällen, och tillsammans med inventeringarna 2024 har alla delar av

planområdet inventerats vid 4-5 tillfällen. Vid 2022 års inventering låg fokus på att registrera rödlistade arter medan man under 2024 registrerade alla fågelarter.

Vid inventeringen noterades totalt 30 fågelarter varav tio utgjordes av rödlistade fågelarter. Av dessa utgjordes åtta av arter vilka är klassade som nära hotade (NT), en såbar (VU) och en starkt hotad (EN). I rapporten (s. 11) beskrivs artfynden enligt nedan:

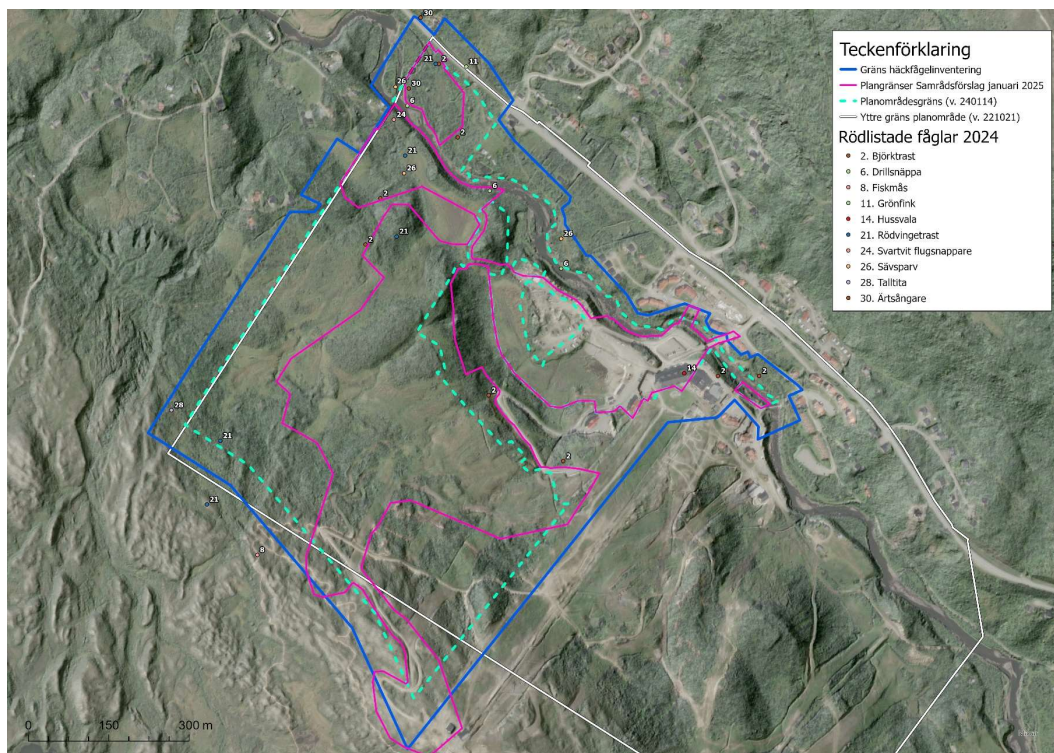
” Lövsångare och bergfink är helt dominerande och även om många av dem registrerades finns säkert ytterligare några revir. Bland de rödlistade arterna märks björktrast, rödvingetrast och sävsparv. Artsammansättningen och fynd av rödlistade arter är nästan identisk med inventeringarna under 2022. Myrarna är mycket artfattiga med enstaka gulärta och sävsparv. Inga vidare noterades med undantag av morkulla - som dock är en skogsart.”

Även om områdets fjällbjörkskogar var individrika med avseende på fåglar så var de tämligen artfattiga. Skogarna bedömdes som helhet inte vara mer värdefulla än andra fjällbjörkskogar i trakten. Till följd av exploateringarna inom området var det snarare delvis tvärtom. Ängsbjörkskogarna utmed Tännån och andra vattendrag hyser påtagligt fler fåglar än hedbjörkskogarna och utgör de mest attraktiva miljöerna för fåglar.

Området som är beläget mellan Tännån och Fjällnäs vägen utgör planområdets artrikaste fågelmiljö. Inom aktuellt område återfanns fem rödlistade arter. Miljön är örtrik och frodig och det förekommer flera bäckar samt sumpmarker inom området. De biotoper vilka i övrigt förekommer inom planområdet som helhet är fjällbjörkskog, myrmarker, vattendrag med stränder, ångar och fjäll.

Utöver inventeringen skulle även en bedömning göras gällande hur fågelarterna inom området påverkas av föreslagen plan och om det behövs särskilda åtgärder för skydd eller artdispens. I Sverige är alla vilda fåglar fridlysta genom artskyddsförordningen. Detta innebär ett förbud mot att fånga eller döda dem, skada deras bon eller ägg och att störa dem. I naturvärdesinventeringen anges att följande hänsyn bör tas i samband med exploateringen:

- I samband med exploatering behöver särskild hänsyn tas till de bäckar och sumpmarker vilka förekommer mellan Tännån och Fjällnäs vägen
- Kantzoner i form av träd och buskar bör bevaras utmed Tännån samt vid bäckar och myrkanter
- Partier och dungar med fjällbjörkskog bör bevaras i de delar som exploateras

Figur 22. Rödlistade fåglar som registrerades i inventeringsområdet 2024. Blå linje avser inventeringsområde i samband med häckfågelinventeringen.

5.2.3 Planförslagets hänsynstagande och bestämmelser

Planförslaget har minskat intrånget på ej redan ianspråktagna markområden närmast Tännån med större naturvärden samt kring sammanhållna grupperingar av fjällbjörkskog kring diken, bäckar och myrkanter. Alla dessa områden har i stället bevarats med naturmark och skyddsbestämmelser eller lämnats utanför planområdet som oplanerade med det skydd som redan finns för obebyggd mark.

Ny bebyggelse har placerats på mark som inte utgörs av myrmark. Enstaka vägpartier går över myrområden i planförslaget. De byggrätter som till synes verkar ligga på myr är efter platsbesök och inventering säkerställda ligger i direkt anslutning till myrmark men på mark som inte bedömts vara en del av myrens funktion. Enstaka delar av kvartersmark utanför område där byggnader kan placeras kan vara del av myrmarkens randzoner.

Mellan pister, lift och bebyggelsegrupper har partier och dungar med fjällbjörkskog bör bevaras. Främst kring diken men även där det bedömts vara höga naturvärden.

5.2.3.1 Konsekvenser

5.2.3.2 Planförslaget

Planförslaget har anpassats baserat på de rekommendationer vilka framkom i naturvärdesinventeringen och häckfågelinventeringen. Planförslaget innebär att orörd naturmark tas i anspråk, vilket bland annat omfattar delar av naturvärdesobjekt.

De anpassningar som gjorts för att undvika påverkan på naturvårdsarter och värdefulla träd mildrar konsekvenserna av planförslagets påverkan på naturvärdena. Troligtvis kan områdets funktion som sammanhängande naturområde kvarstå för många arter även om ekologiska spridningssamband kan försvagas.

I artskyddsutredningen bedöms planförslaget inte medföra betydande påverkan på de fåglar som påträffats i inventeringarnas lokala populationer eller på deras bevarandestatus, med föreslagna skyddsåtgärder och inget förbud i artskyddsförordningen utlöses.

Planförslaget bedöms få vissa positiva effekter. Detaljplanens reglering av markområden som allmän platsmark NATUR innebär en begränsning av möjligheten till framtida ingrepp och säkerställer att skogsmarken består i dessa områden, till skillnad från om ingen detaljplaneläggning genomförs.

Framtida klimatförändringar kan påverka naturmiljön i området genom förändrade temperaturer och förändrade nederbördsmonster som ger området nya förutsättningar. Effekterna kan bli att trädgränsen kryper högre upp och artsammansättningen förändras.

Effekten av påverkan på identifierade naturvärdesobjekt bedöms bli liten måttligt negativ och måttlig avseende höga och påtagliga värden.

Planområdet utgör ytterområdet av ett större system av sammanhängande myr- och fjällbjörksskogsområde vilket i och med den förändrande markanvändningen får försvagade ekologiska samband. Förutsättningarna för naturvårdsarter bedöms dock finnas kvar fortsatt inom delar av planområdet.

Framtida klimatförändringar påverkar naturmiljön i området på liknade sätt som i nollalternativet, oavsett om planen genomförs eller ej.

Sammantaget bedöms konsekvensen bli liten till måttligt negativ för områdets naturvärden.

5.2.3.3 Nollalternativ

I nollalternativet sker ingen utbyggnad med ytterligare bebyggelse och befintlig verksamhet fortgår i området. Människor kommer även fortsatt att vistas i skidanläggningen och omkringliggande natur.

Framtida klimatförändringar påverkar naturmiljön i området på samma sätt som i planförslaget, oavsett om planen genomförs eller ej.

Med hänsyn till bedömda värden och effekter bedöms konsekvenserna av nollalternativet bli små negativa eller obetydliga.

5.2.4 Förslag till ytterligare åtgärder och fortsatt arbete

I samband med exploatering bör försiktighetsåtgärder vidtas för att särskild hänsyn ska tas till de bäckar och sumpmarker vilka förekommer mellan Tännån och Fjällnäs vägen.

Eventuella byggvägar bör anläggas med hänsyn till identifierade naturvärden.

När dagvattenutredningens rekommenderade gräsfrötyp har etablerats föreslås det att Ängsfrö fjälläng även strös ut över pistytorna för att öka artrikedomen under sommartid ytterligare.

5.3 Rekreation och friluftsliv

Rekreation kan definieras som vila och stärkande eller upplivande miljöombyte för att återhämta krafter. Det kan innefatta avkopplande aktivitet som främjar återhämtande av krafter såsom motion, skogs promenader och bedrivande av sport och idrott.

Friluftsliv inom riksintresset innefattar såväl upplevelsevärden som aktiviteter. Definitionen av friluftsliv är ”vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”.

5.3.1 Bedömningsgrunder

Bedömningskriterier för bedömning av värde/känslighet samt effekter för rekreation och friluftslivet redovisas i nedan tabeller.

Högt värde Områden med höga värden utgörs av områden som omfattas av områdesskydd eller riksintresse, områden med mycket goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv utifrån tillgänglighet, mångformighet, storlek, form samt upplevelser och har en hög nyttjandegrad.
Påtagligt värde Omfattar områden med goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv med god nyttjandegrad.
Litet värde Innebär områden som inte är särskilt utpekade som rekreations och friluftsliv.
Inget/obetydligt värde Områden som saknar anknytning till värden för rekreation och friluftsliv.

Figur 23. Kriterier för bedömning av värde/känslighet.

Stor negativ effekt Uppstår då området och dess möjligheter till rekreation och friluftsliv fragmenteras mycket eller försvinner helt. Mycket kraftiga barriärer för rörlighet och tillgänglighet uppstår. Stora skillnader i stillhet och tystnad. Planen medför stor skada på riksintressen för friluftsliv samt översiktsplanens vision. Påverkan är huvudsakligen irreversibel.
Måttlig negativ effekt Uppstår då planen riskerar att påverka denna typ av områden och om möjligheterna till rekreation och friluftsliv reduceras. Måttliga skillnader i stillhet och tystnad. Planen medför måttlig skada på riksintressen för friluftsliv samt översiktsplanens vision. Om påverkan endast är tillfällig och området kan antas återhämta sig kan även stor påverkan ge måttlig effekt.
Liten negativ effekt Uppstår då planen inte riskerar att påverka områden som omfattas av någon typ av områdesskydd och inga friluftsvärden finns i området eller i närheten. Små skillnader i stillhet och tystnad. Planen medför liten skada på riksintressen för friluftsliv samt översiktsplanens vision.
Ingen/obetydlig negativ effekt Uppstår då området bibehåller sin nuvarande funktion. Ingen påverkan från sökt verksamheten. Planen medför ingen/obetydlig skada på riksintressen för friluftsliv samt översiktsplanens vision.
Positiv effekt Uppstår då området och dess möjligheter till rekreation och friluftsliv utvecklas och stärks samt att tillgängligheten till dessa ökar. Fysisk aktivitet och utevistelse främjas. Planen bidrar till riksintressenas definition och syfte samt översiktsplanens vision.

Figur 24. Kriterier för bedömning av effekt.

5.3.2 Förutsättningar

Tännadalen erbjuder ett brett spann av friluftaktiviteter i form av utförsåkning, längdskidåkning och hundspann vintertid såväl som fiske, cykling, fjällvandring och löpning sommartid. Tännadalens skidområde för utförsåkning består idag av 14 liftar och 54 pister. I övrigt omfattar området leder och ansluter till 300 km längdspår och 650 kilometer skoterleder. Längdspår och skoterleder fungerar även som vandringsled under sommartid.

I Härjedalens kommuns FÖP anges det aktuella planområdet ligga delvis inom utpekade områden för befintliga skidbackar och inom områden för passage som är viktiga för friluftslivets behov av passager från bebyggelseområdena och ut på fjället.

Aktuellt planområde och dess omgivning är beläget inom både riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § miljöbalken (fjällvärlden i Jämtlands län) och riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken (Rogen).

Riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § miljöbalken omfattar fjällvärlden från Transtrandsfjällen i söder till Trieriksroset i norr med vissa undantag. Grunderna för utpekandet är fjällvärldens samlade natur- och kulturvärden. Riksintresseområdet bedöms i sin helhet ha höga värden.

Även om riksintresseområdet i stort har höga värden bedömts det aktuella planområdet hysa påtagliga värden. Inom planområdet finns vissa områden med höga naturvärden och rekreativa värden/kvaliteter men planförslaget område bedöms inte nyttjas frekvent för rekreation för ett stort antal människor.

Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken Rogen har pekats ut som riksintresse med hänsyn till att området här särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturlandskapet, för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser, för land- och vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Rogenområdet är ett lågfjällsområde med naturskön och ovanlig fjällnatur, med stark prägel av områdets många sjöar och sjösystem, särskilt värdefulla för paddling och fiske. Större delen av området ingår i obrutet fjällområde.

De statliga fjällederna utgör mycket viktiga värdestråk inom riksintresset. Systemet av markerade sommar- och vinterleder med tillhörande rastskydd och broar, samt ledterminaler med informationstavlor och andra friluftsanordningar utgör en mycket viktig infrastruktur för friluftslivet i området och ger särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter som till exempel turskidåkning och fjällvandring.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden är karaktären av oexploaterad fjällnatur, förfjäll och skogsområde med orörda vattendrag bibehålls.

Åtgärder som påtagligt kan skada områdets värden anges vara sådant som försämrar förutsättningarna för natur- och kulturupplevelser och olika friluftaktiviteter som paddling, fiske, fjällvandring, övernattning/tältning, småviltjakt, hundspannsturer och turskidåkning. Det kan till exempel vara exploatering, bulleralstrande verksamhet, exempelvis helikoptertrafik, skotertrafik eller annan aktivitet eller trafik som kan medföra slitage och ljud i ett område där avsaknaden av samhällsljud är en viktig faktor. Slitage och störningar från intensivt friluftsliv och även utanför regleringsområdet för terrängkörning bör skotertrafiken visa särskild hänsyn och vara begränsad till de leder som upplåts.

Möjligheter att utveckla områdets värden beskrivs exempelvis som vidareutveckla informationen om områdets möjligheter till friluftsliv samt vidareutveckla kanalisering av friluftslivet och säkerställa bra vägar till området.

5.3.3 Planförslagets hänsynstagande och bestämmelser

Planförslaget har säkerställt en förändrad dragning av skoterled genom passageområdet som kan anläggas med bättre lutning och därmed mer tillgänglig än befintlig led.

Planförslaget medger en träningsslinga för längdskidåkning centralt i bebyggelseområdet. Även befintliga leder och spår har säkerställts kan finnas kvar med förbättrad dragning på vissa platser.

Planförslaget medger utbyggnad av en besöksparkering i direktanslutning till väg 84 och den tunnel för leder som finns under vägen.

Planförslaget skapar en koppling från Vigelliftsvägen förbi befintlig bebyggelse och upp till nya bebyggelseområden och tillbaka ner längs vägen. Alltså en möjlig tillgänglig gång- och cykelväg i naturen som inte kräver den utökade rörelsefunktion som övriga leder i området kräver.

Planförslaget medger en större toppstuga som ökar förutsättningar att bättre nyttja friluftslivet i och med ökad tillgång till fika, återhämtning, toalettbesök och liknande. För människor som inte kan gå långa turer eller allas röra sig i naturen men kan ta sig upp med sittliften kan fjälltoppen upplevas både ute och i en skyddad miljö.

5.3.4 Konsekvenser

5.3.4.1 Planförslaget

Planförslaget medför att yta för och tillgång till skidåkning i området ökar. Ytterligare liftar och nedfarter bedöms kunna bidra till mindre trängsel konsekvenser för friluftslivet och friluftsaktiviteter i området. Avseende rörligt friluftsliv och rekreation bedöms ianspråktagande av planområdet ge försämrade möjlighet att uppleva fjällnära skog med höga naturkvaliteter i detta specifika område sommartid samt viss försämrade möjlighet till stillhet och tystnad. Planförslagets hänsynstaganden bedöms kunna begränsa negativa effekter i viss utsträckning, och planförslagets områden förutsätts inte användas frekvent för rekreation för ett stort antal människor utöver för alpin skidåkning och cykling downhill, jämfört med andra platser i Tännadalen. Vidare bedöms fjällnära skog och möjlighet till stillhet och tystnad fortfarande finnas tillgängligt i närområdet. Närboende och besökare behöver inte förflytta sig långt för att få tillgång till detta på annan yta.

Vintertid medför anläggningen spridning av ljud i nya riktningar jämfört med nuläget, från skidåkning och liftar. Detta bedöms påverka området i begränsad omfattning. Planförslaget möjliggör även användande av snökanoner och pistmaskiner i området, vilka utgör bullerkällor. Snökanoner används under perioden november-december och pistmaskiner används under december-april. Både snökanoner och pistmaskiner används vanligen kvälls- och nattetid. Sommartid kan området nyttjas för andra friluftsaktiviteter så som vandring, cykling, klättring eller andra friluftsaktiviteter, vilket medför viss aktivitet och visst ljud i området.

Detaljplanen som innebär en ökad bebyggelse med förutsättningar för ökat antal besökande turister kan påverka det närliggande fjällområdet negativt genom ett ökat markslitage i och omkring befintliga leder och stigar. En ökad grad slitage i landskapet kan påverka friluftslivet negativt genom att upplevelsen av orörd naturmiljö minskar.

Genom att i den mån det är möjligt anlägga ny bebyggelse i direkt anslutning till skidleder och backar möjliggör man skidåkning enligt ”ski-in och ski-out”, dvs. att man kan åka direkt, eller efter en kort promenad, ut i skidspåren eller backen. Detta leder även till att man frigör besöksparkeringen och minskar fordonsrörelserna i området.

En ny besöksparkering i direkt anslutning till riksväg 84 och i anslutning till leder och skidlift innebär att daggäster kan undvika den redan belastade situationen vid Ski Lodge och skidtorget. Detta möjliggör även att daggästerna kan ta sig direkt ut i spåren eller skidbacken.

Med en större toppstuga finns förutsättningar att i större utsträckning nyttja friluftslivet för olika människor med olika förutsättningar. Främst eftersom service (restaurang och toaletter) idag inte finns i den utsträckningen på fjälltoppen.

Framtida klimatförändringar kan komma att påverka möjligheten/förändra förutsättningarna att utöva friluftsliv i framtiden oavsett om planförslaget genomförs eller ej.

Med hänsyn till ovanstående bedöms planförslaget medföra positiva och små negativa effekter avseende rörligt friluftsliv och rekreation.

Ingen påtaglig skada bedöms uppstå för riksintresse rörligt friluftsliv eller riksintresse friluftsliv. För riksintesse rörligt friluftsliv kopplat till fjällvärlden i Jämtlands län bedöms planförslaget innebära att en liten andel fjällnära skog med höga naturvärden och rekreativa värden/kvalitéer tas i anspråk i ett område med relativt låg nyttjandegrad. För riksintesse för friluftsliv Rogen bedöms planförslaget bidra till berikande friluftsupplevelser och utveckla befintliga värden. Även kanaliseringen av flöden till riksintesseområdet bedöms öka med ny besöksparkering vid väg 84. Planförslaget bedöms vara i linje med övergripande och angränsande planering avseende friluftsliv enligt ÖP och FÖP.

Konsekvenserna av planförslaget bedöms sammantaget bli positiva för rekreation och friluftsliv.

5.3.4.2 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att aktuellt område förblir orörd natur med fjällbjörkskog i anslutning till befintligt skidområde.

Framtida klimatförändringar kan komma att påverka möjligheten/förändra förutsättningarna att utöva friluftsliv i framtiden oavsett om planförslaget genomförs eller ej.

Möjligheten till stillhet och tystnad bedöms bli oförändrad i nollalternativet eftersom ytan fortsatt kommer att utgöra naturmark och ingen markanvändning för skidanläggning möjliggörs. Obetydliga till liten negativ konsekvens bedöms uppstå avseende möjlighet att uppleva fjällnära natur och klimatförändringar i nollalternativet.

Konsekvenserna av nollalternativet bedöms sammantaget som obetydliga eller inga konsekvenser för rekreation och friluftsliv.

5.3.5 Förslag till ytterligare åtgärder och fortsatt arbete

Förstärka och märka upp befintliga leder för att minska risken för onödigt markslitage, framför allt under högintensiva perioder. Detta bedöms kunna medföra positiva effekter kring hur leden upplevs och används.

5.4 Yt- och grundvatten

En dagvattenutredning har tagits fram inom arbetet med framtagande av planprogrammet. Inom ramen för detaljplanprocessen har en hydraulisk modellering utförts för att skapa sig en bild av vattnets utbredning vid ett 200-årsflöde i Tännån (se Bilaga 4). Efter samråd av planförslaget ska en fördjupad dagvattenutredning tas fram med bland annat tillkommande hårdgjorda ytor för 10-årsregn, kombinationseffekter av avverkning, avrinning från snösmältning och ökat nederbördsmonster i form av regn (30 % ökning av nederbörd i framtiden, klimatfaktor 1,3).

5.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningskriterier för bedömning av värde/känslighet samt effekter för yt- och grundvatten redovisas i nedan tabeller.

Högt värde Allmänna eller enskilda intressen av stort skyddsvärde alternativt särskilt känsliga objekt* avseende status och/eller kvalitet/kvantitet. Exempelvis allmänna dricksvattentäkter och deras vattenskyddsområden eller andra typer av skydd.
Påtagligt värde Allmänna eller enskilda intressen med påtagligt skyddsvärde, alternativt känsliga objekt avseende status och/eller kvalitet/kvantitet. Exempelvis yt- eller grundvatten som inte är allmänna dricksvattentäkter men med potentiell betydelse för dricksvattenförsörjning, markavvattnings eller större dagvattenanläggning.
Litet värde Allmänna eller enskilda intressen med litet skyddsvärde, alternativt mindre känsliga objekt avseende status och/eller kvalitet/kvantitet. Saknar betydelse för dricksvattenförsörjning. Exempelvis yt- eller grundvatten med mindre betydelse för markavvattnings eller mindre dagvattenanläggning. Ingår inte i något skyddat område men kan i egenskap av exempelvis biflöde ha en indirekt koppling till ett sådant område.
Inget/obetydligt värde Yt- eller grundvatten som saknar allmänt eller enskilt intresse alternativt resilienta/robusta objekt avseende status och/eller kvalitet/kvantitet.

Figur 25. Kriterier för bedömning av värde/känslighet. *Med intressen och objekt avses exempelvis dricksvattentäkter, yt- eller grundvattenförekomster samt övriga sjöar, vattendrag, grundvatten och våtmarker.

Stor negativ effekt Uppstår då det blir en varaktig försämring av objektet med avseende på flöden/kvantitet, fysikaliska och/eller kemiska egenskaper. Påverkan har stor betydelse för möjligheten att nyttja vatten som resurs. Irreversibel fysisk förändring av vattenmiljön.
Måttlig negativ effekt Uppstår då det blir en försämring av objektet med avseende på flöden/ kvantitet, fysikaliska och/eller kemiska egenskaper. Påverkan har måttlig betydelse för möjligheten att nyttja vatten som resurs. Reversibel fysisk förändring av vattenmiljön.
Liten negativ effekt Uppstår då det blir en mindre försämring av eller tillfälligt försämrar objektet med avseende på flöden/kvantitet, fysikaliska och/eller kemiska egenskaper. Påverkan har mindre betydelse för möjligheten att nyttja vatten som resurs. Marginell/obetydlig fysisk förändring av vattenmiljön.
Ingen/obetydlig effekt Uppstår då planen inte medför försämring av objektet med avseende på flöden/ kvantitet, fysikaliska och/eller kemiska egenskaper. Påverkan saknar betydelse för möjligheten att nyttja vatten som resurs. Ingen fysisk förändring av vattenmiljön.

Figur 26. Kriterier för bedömning av effekt.

5.4.2 Förutsättningar

5.4.2.1 Grundvatten

I anslutning till planförslaget finns det en beslutad grundvattenförekomst (Hamra, WA13850651) vilken har bedömts ha god status både med avseende på kemisk och kvantitativ status (Tabell 4).

Grundvattenförekomsten utgörs av en sand- och grusförekomst.

Tabell 4. Översiktstabell över berörda grundvattenförekomster. Data hämtat från Vatteninformationssystem Sverige (VISS), <https://viss.lansstyrelsen.se/> (2024-05-16).

Vatten (inklusive hyperlänk)	ID (MS_CD)	Kemisk status	Kvantitativ status
Hamra	WA13850651	God	God

5.4.2.2 Vattenuttag

Hamrafjällets Lift AB producerar snö via snökanoner i flertalet skidbackar vid Hamrafjället. Vattnet till snöproduktionen hämtas från Styggmyrtjärnen samt Tännån. Under 2012 beviljades Hamrafjällets Lift AB tillstånd för anläggande av ett vattenmagasin (Styggmyrtjärnen) med syfte att möjliggöra magasinering av vatten avsett för snötillverkning. Då enbart nederbörd och avrinning inte bedömdes vara tillräckligt för att

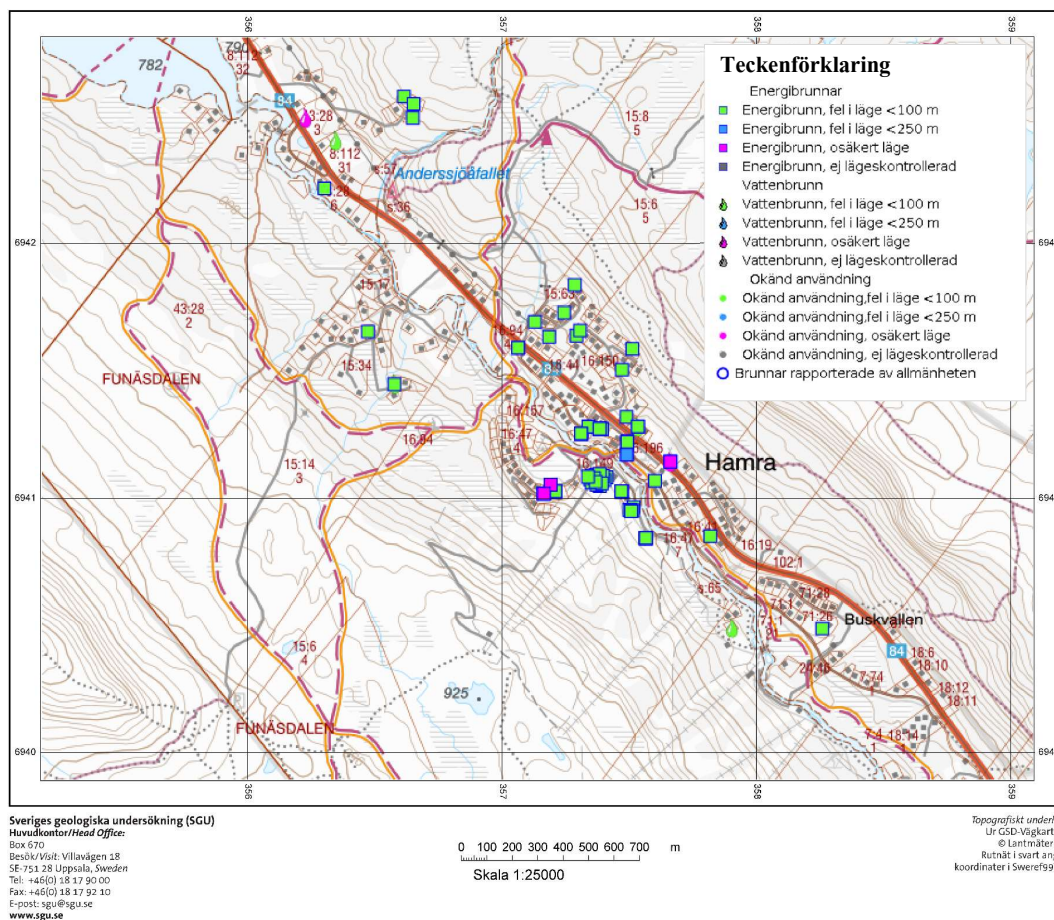

fylla tjärnen helt ansökte man även om tillstånd för att pumpa vatten från Tännån upp till Styggmyrtjärnen.¹⁰

Uttag av vatten från Tännån får endast ske under tiden 1 maj – 31 december och då vattenföringen i Tännån överstiger 1,5 m³/s.

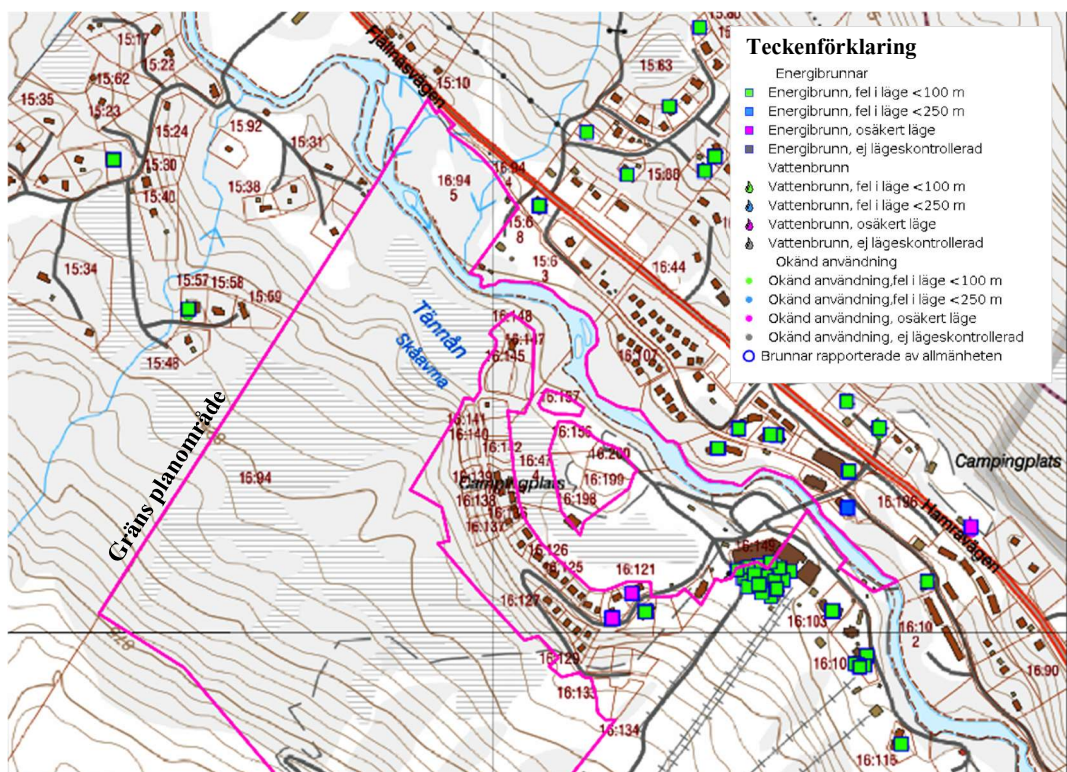
5.4.2.3 Brunnar

Det finns ett flertal registrerade energibrunnar i områden. Bland annat i nära anslutning till Ski Lodge Tännålen (Figur 27 och Figur 28).

Figur 27. Översiktskarta över befintliga brunnar i anslutning till Hamra.

¹⁰ Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen, mål nr M 1084-12 (2012-12-20).

Figur 28. Detaljkarta över befintliga brunnar i anslutning till detaljplaneområdet.

5.4.2.4 Förorenad mark

Det finns inga kända potentiellt förorenade områden i anslutning till planområdet enligt Länsstyrelsen i Jämtlands läns webbGIS.¹¹

5.4.2.5 Ytvatten

Tännån är utpekad som en ytvattenförekomst (Tännån, WA20742149). För vatten-förekomsten finns det beslutade miljö kvalitetsnormer med avseende på kemisk och ekologisk status.

Miljö kvalitetsnormen för den ekologiska statusen innebär att vattenförekomsten ska uppnå *God ekologisk status* till år 2039. I dagsläget bedöms Tännån ha en *Måttlig ekologisk status* till följd av sänkt status med avseende på kvalitetsfaktorerna *Fisk* och *Konnektivitet*. Miljö kvalitetsnormer och kvalitetsfaktorer redovisas i Tabell 5 nedan.

Vatten (inklusive hyperlänk)	ID (MS_CD)	Ekologisk samt kemisk status	Ekologisk samt kemisk miljö- kvalitets- norm	Kvalitetsfaktorer			Möjliga åtgärder
				Biologiska	Fysikalisk- kemiska	Hydro- morfologisk a	

¹¹ <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=7676dcf56b5748eebf169a0b021c604d>. Hämtat 2024-03-05

Tännån (mellan Malmagen och Tännals-sjön)	WA20742149	Ekologisk: Måttlig Kemisk: Uppnår ej god*	Ekologisk: GES 2039 Kemisk: God	- Fisk	-	- Konne- kivitet	- Upp- och nedströms- passage vid dammen Östersjön - Trumbyte oinventerade i WA20742149 och WA20742149
--	------------	---	--	--------	---	---------------------	---

Tabell 5. Översiktstabell över berörda vattenförekomster. Endast kvalitetsfaktorer med underliggande parametrar där statusen är sämre än god redovisas i tabellen nedan. Data hämtat från Vatteninformationssystem Sverige (VISS), <https://viss.lansstyrelsen.se/> (2024-03-05). * Sänkt status till följd av överallt överskridande ämnen såsom PBDE och kvicksilver.

5.4.2.6 Dagvattenutredning – planprogrammet

I samband med framtagande av planprogrammet för Hamra Västra genomfördes även en dagvattenutredning för att skapa sig en bättre bild över dagvattensituationen inom planprogrammets gränser. Utredningen skulle ligga till grund för det vidare arbetet med planprogrammet och kommande detaljplanearbete. Se Bilaga 5.

Inom utredningen kartlades rinnstråk och avrinningsområden. Man beräknade befintliga och framtida dagvattenflöden samt identifierade lågpunkter och eventuella problemområden i landskapet. Det tillkommande dagvattenflödet beräknades för ett 10 års regn med klimatfaktor 1,25. Beräkningarna visade att volymen tillkommande dagvatten bedömdes som liten och att inom vissa delavrinningsområden skulle mängden dagvatten minska jämfört med nuläget.

Den huvudsakliga utmaningen inom planområdet bedömdes vara att bromsa upp vattenflödena längs med fjällsidan och styra bort flödena från pister och framtida områden med tomter. I utredningen föreslogs anläggande av avskärande diken för att avleda vattnet till områden som bättre kan ta emot det.

Generella åtgärder som föreslogs för hantering av dagvatten var exempelvis anläggande av väl tilltagna vägdiken, gärna vegetationstäckta sådana, utmed områdets vägar samt anläggande av makadamdiken i områden med större lutning. Dock bör ambitionen vara att anlägga diken med en så låg lutning som möjligt för att sakta ner vattenhastigheten och minimera risken för erosion. En ytterligare åtgärd vilken föreslogs var att låta dagvatten från parkeringsytor få översila naturmark innan vattnet når Tännån. Likaså kan ”gröna tak” – tak med vegetation – anläggas på byggnader i området för att ytterligare bidra till att fördröja dagvatten.

5.4.2.7 Hydraulisk modellering 200-årsflöde

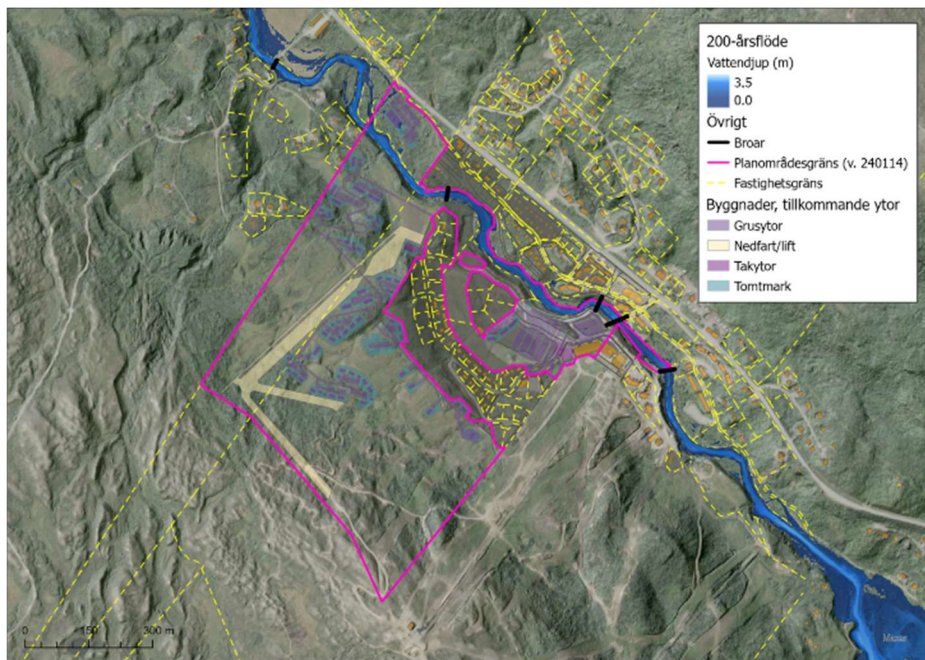
Inom ramen för arbetet med detaljplanen Hamra västra har en modellering av ett 200-årsflöde i Tännån genomförts. Ett 200-årsflöde är ett flöde som statistiskt sett kan förväntas uppkomma minst en gång under en period om 200 år. Dock kan flödet i fråga, trots namnet, uppträda fler gånger än så under en 200-årsperiod. Detta har att göra med att sannolikheten beräknas för ett enda år och utgör därför inte den sammanlagda sannolikheten för hela perioden om 200 år.

Undersökningens syfte var att utreda vattnets utbredning vid ett 200-årsflöde för att därigenom se om det finns risk för skador på befintlig eller framtida bebyggelse, infrastruktur med mera inom detaljplaneområdet.

Den genomförda HEC-RAS-analysen visar att med befintliga antaganden och ingångsdata föreligger det inte någon uppenbar risk för vare sig befintlig eller framtida planerad exploatering inom detaljplaneområdet. Bedömningen har gjorts baserat på ett 200-årsflöde motsvarande 74,4 m³/s.

Resultatet av HEC-RAS-analysen redovisas i PM *Översvämningskartering utmed Tännån vid ett 200-årsflöde* (Bilaga 4).

Figur 29. Översvämningskarta över detaljplaneområdet vid ett 200-årsflöde. För detaljerade kartor se Bilaga 4.

5.4.3 Planförslagets hänsynstagande och bestämmelser

Anpassningar har gjorts genom att planlägga ytor som allmän platsmark natur och gata, dit rinnstråk från bebyggelse och anläggningar kan ledas. Släpp med allmän platsmark natur har lagts ut mellan bebyggelseområden där det finns befintliga rinnstråk som ska kunna bevaras och myrar inte utvattnas.

Placering av vägar är gjord för att kunna ansluta befintliga diken och rinnstråk så att oönskade ändringar i flödesriktningar minimeras.

5.4.4 Åtgärder som förutsätts införlivas i genomförandeskedet

Kommande detaljerade dagvattenutredningens rekommendationer, eller motsvarande förutsätts införlivas i genomförandeskedet.

5.4.5 Konsekvenser

5.4.5.1 Planförslaget

Avseende vattenkvalitet så ingår inte någon förorenande verksamhet i planerad exploatering.

Exploateringen med en större mängd tillkommande byggnader, vägar och parkeringsplatser kan dock förorena. Det bedöms inte finnas någon naturlig föroreningsförekomst i den lokala geologin, eller några antropogena källor till föroreningar sedan tidigare.

Planförslaget medför en närmast obetydlig ökning av dagvattenflöden från snösmältning (naturlig avsmältning och kanonsnö) och nederbörd. Bedömning i väntan på en fördjupad dagvattenutredning är att genom att följa kommande föreslagna åtgärder för dagvattenhantering uppnås en säker avledning av dagvatten via nya och befintliga avskärande diken, diken och trummor i pister, liftgator och utmed vissa vägar. Samtliga diken släpper ut vattnet till naturmark, vilket bidrar till naturlig rening och fördröjning.

Med hänsyn till normala regn och skyfall bedöms exploateringen inom planområdet inte utgöra någon risk för översvämningar eller påverkan på befintlig bebyggelse vid identifierade lågpunkter.

Genom de utbredda områdena mellan pister och liftgator kan vatten som avleds via diken infiltreras i naturmark, såväl inom planområdet som utanför. Flödena från tillkommande bebyggelse och tillkommande hårdgjorda ytor bedöms kunna fördröjas och infiltreras till den nivå att inga tillkommande volymer dagvatten mot nuläget når myrarna i anslutning till Tännån och slutligen Tännån.

Därmed bedöms det finnas förutsättningar för dagvattnet att både renas och fördröjas i sådan utsträckning att effekterna på miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsterna bedöms bli obetydliga. Möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna bedöms inte i nuläget påverkas.

Konsekvenserna för ytvatten bedöms i nuläget som obetydliga. Bedömningarna och eventuella krav på åtgärder behöver säkerställas genom den fördjupade dagvattenutredningen som ska tas fram till en granskning av planförslaget. På samma sätt behöver bedömningen om planen kan leda till ökad risk för föroreningsspridning till yt- eller grundvatten säkerställas genom den fördjupade dagvattenutredning.

Konsekvenserna för grundvatten bedöms i nuläget som obetydliga.

Framtida klimatförändringar kan komma att påverka till exempel regnvolym och intensitet oavsett om planen genomförs eller inte.

5.4.5.2 Nollalternativ

I nollalternativet sker ingen exploatering enligt detaljplan och ingen förändring av dagvattensituationen jämfört med nuläget.

Framtida klimatförändringar kan komma att påverka till exempel regnvolym och intensitet oavsett om planen genomförs eller inte.

Nollalternativet innebär inga/obetydliga konsekvenser för yt- och grundvatten.

5.4.6 Förslag till ytterligare åtgärder och fortsatt arbete

Hantering av petroleumprodukter i form av drivmedel, oljor och smörjfett bör hanteras med försiktighet under bygg- och driftskede för att minska risken för läckage och spill.

En detaljerad dagvattenutredning för detaljplaneområdet behöver tas fram som får vara utgångspunkt för framtida hänsynstaganden och försiktighetsåtgärder gällande dagvattensituationen.

5.5 Ras, skred, blocknedfall och erosion

Inom ramen för detaljplanearbetet har en geoteknisk utredning genomförts under 2024 för att bedöma risken för ras, skred och erosion inom planområdet. Bedömningen av risken för ras, skred och erosion görs utifrån områdets topografi, geologi, geotekniska förhållanden och hydrologi.

5.5.1 Bedömningsgrunder

Bedömningskriterier för bedömning av värde/känslighet samt effekter för ras, skred, blocknedfall och erosion redovisas i nedan tabeller.

Hög känslighet Område med hög känslighet för erosion. Exempelvis områden med befintliga branta sluttningar som kan medföra stora ras eller slamströmmar.
Påtaglig känslighet Område med måttlig känslighet för erosion. Exempelvis områden med befintliga sluttningar som kan medföra slamströmmar.
Låg känslighet Område med liten känslighet för ras, skred och erosion.
Ingen/obetydlig känslighet Område med obetydlig känslighet för erosion.

Figur 30. Kriterier för bedömning av värde/känslighet.

Stor negativ effekt Uppstår då planen medför stor ökad risk för ras, skred och erosion.
Måttlig negativ effekt Uppstår då planen medför påtagligt ökad risk för ras, skred och erosion.
Liten negativ effekt Uppstår då planen medför liten ökad risk för ras, skred och erosion.
Ingen/obetydlig effekt Uppstår då planen medför ingen/obetydlig ökad risk för ras, skred och erosion.
Positiv effekt Uppstår då planen innebär en förbättring för objektet med avseende på stabilitet och minskad risk för ras, skred och erosion.

Figur 31. Kriterier för bedömning av effekt.

5.5.2 Förutsättningar

Inom ramen för arbetet med planprogrammet och planförslaget har geotekniska utredningar tagits fram. Utredningen syftar till att utgöra ett planerings- och projekteringsunderlag vilken behandlar schaktarbeten av byggnader och infrastruktur inom området. I utredningen har också en bedömning gjorts gällande områdets lämplighet för exploatering ovan mark. Den bedömningen baserades på de undersökningar som utfördes 2024 samt tidigare undersökningar (från åren 2020-2022) vilka utfördes inom ramen för planprogramsarbetet.

Syftet med den undersökning vilken genomfördes 2022 var att kartera topografi, jordartsförhållanden, förekomster av ytvatten samt göra en bedömning av ras- och skredrisk. Resultatet av undersökningen presenterades i form av ett PM vilket skulle utgöra planeringsunderlag samt översiktligt beskriva områdets generella byggharhet och markanvändning. Undersökningsområdet utgjorde en yta om 115 ha.

De geotekniska utredningarna från 2024 redovisas i sin helhet i Bilaga 6 och 7. Undersökningen från 2022 redovisas i Bilaga 8.

5.5.2.1 Geoteknik Hamra

De södra och västra delarna av området utgörs av fjällterräng med hängmyrar samt torrare höglänta områden med fjällbjörk. De östra och norra delarna utgörs i stället av flackare områden vilka till viss del är bebyggda och ingår i fjällanläggningen. Bebyggelsen utförs av fjällanläggningens anläggningar, vägar och tillhörande parkeringar.

De geotekniska undersökningarna visar att jordlagret i området i huvudsak består av fast moränjord vilken överlagras av varierande ytskikt. I de högre belägna områdena bedöms detta ytskikt utgöras av tunna torvlager. I det mittersta mer låglänta delarna av området förväntas torvlagret öka något. Detta område har redan exploaterats och torvlagren har i stor utsträckning ersatts av fyllnadsmassor.

Inom det studerade området bedöms det inte föreligga någon risk avseende ras eller skred vilket innebär att det i området saknas förutsättningar för slamströmmar.

Inom det undersökta området förekommer slänter med lutningar upp till 35 grader.

Vid en okulär besiktning av området påträffades endast några få erosionsskador inom delområde 8, vilket är beläget strax nordost om planområdets centrala delar. Inom övriga delar av det undersökta området – vilket även inkluderade Tännåns närområde – påträffades inga erosionsskador.

I samband med den geotekniska undersökningen 2024 monterades fyra filterförsedda grundvattenrör. Man rekommenderar att grundvattenmätning bör utföras under en längre tid för att visa årstidsvariationen och nederbördsförhållandena.

I utredningen har man också tagit fram rekommendationer med avseende på grundläggning, hänsyn till flytbenägna siltjordar, lokalisering av tillfälliga schakter, *Schakta säkert* med mera.

5.5.3 Planförslagets hänsynstagande och bestämmelser

Planförslaget har utformats så att man undviker de områden där terrängen lutar som mest och bebyggelsen har i stället lokaliserats till flackare områden med en lutning under 20 grader.

Planförslaget reglerar schakt och fyll kring ny bebyggelse och grundläggning.

Planförslaget säkerställer att slänten som utgör delområde 8 i den geotekniska utredningen kan behålla sin växtlighet för att motverka framtida erosion genom att inte planera för tillkommande bebyggelse i släntendelen som avses och planera den marken som allmän platsmark natur.

5.5.4 Åtgärder som förutsätts införlivas i genomförandeskedet

I den geotekniska utredningen föreslås följande vidare försiktighetsmått. I kommande exploateringsavtal bör försiktighetsåtgärder informeras om eller säkerställas i samband med exploatering:

- Grundläggning utförs på ny packad fyllning ovan naturligt lagrad morän då befintliga fyllningar kan ha en ojämn packningsgrad och därmed ej är lämpliga att grundlägga hus på.
- Vid markarbeten som frilägger siltig morän i slänter ska nytt erosionsskydd påläggas
- Blockrensning bör ske runt släntröner i samband med exploatering vid slänter.

5.5.5 Konsekvenser

5.5.5.1 Planförslaget

Den geotekniska utredningen visar att det går att planlägga för planerad markanvändning på ett sätt som inte medför oacceptabla risker för ras, skred, blocknedfall och erosion förutsatt att rekommendationerna i den geotekniska utredningen genomförs. De geotekniska förutsättningarna för exploatering inom planområdet bedöms som relativt gynnsamma och byggnader bedöms kunna uppföras med platta på mark ovan moränen utan förstärkningsåtgärder. Under rådande förhållanden bedöms det i dagsläget i utredningen inte föreligga någon risk med avseende på ras eller skred inom planområdet.

Konsekvenserna avseende ras, skred, blocknedfall och erosion bedöms sammantaget bli obetydliga till små negativa.

5.5.5.2 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att man lämnar detaljplaneområdet oförändrat.

Ett framtida klimat medför förändrade nederbördsmonster men eftersom det i området saknas förutsättningar för slamströmmar bedöms det inte föreligga några risker kopplat till detta. Inga konsekvenser bedöms uppstå.

5.5.6 Förslag till ytterligare åtgärder och fortsatt arbete

Vattnets rinnvägar ner för fjället bör ses över och erosionssäkras där risk för erosion bedöms vara extra stor. Avskärande diken kan anläggas för att leda vattnet till specifika områden vilket till exempel kan minska framtida risker för ras, skred och erosion. Detta ska ingå i den detaljerade dagvattenutredningen som ett åtgärdsförslag inför fortsatt arbete med planförslaget.

6 Samlad bedömning

6.1 Miljökonsekvenser

I Tabell 6 redovisas en sammanställning av bedömda konsekvenser för de betydande miljöaspekterna vid genomförandet av planförslaget och för nollalternativet.

Miljöaspekt	Planförslag	Nollalternativ
Rennäring	Liten till måttligt negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens
Naturmiljö	Liten till måttligt negativ konsekvens	Liten negativ eller obetydlig konsekvens
Rekreation och friluftsliv	Positiv konsekvens	Obetydlig till liten negativ konsekvens
Yt- och grundvatten	Obetydlig/ ingen negativ konsekvens*	Obetydlig/ ingen negativ konsekvens
Ras, skred, blocknedfall och erosion	Obetydlig till liten negativ konsekvens	Obetydlig/ ingen negativ konsekvens

Tabell 6. Samlad bedömning av miljökonsekvenser för identifierade betydande miljöaspekter till följd av genomförande av planen. *Beroende av verifiering med fördjupad dagvattenutredning/släckvatten.

Övriga miljöaspekter har inte bedömts vara betydande och ingår inte avgränsningen till denna miljökonsekvensbeskrivning utan bedöms vidare i planbeskrivningen till planförslagets planbeskrivning.

6.2 Riksintressen och skyddade områden

För riksintresse rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § kopplat till fjällvärlden i Jämtlands län bedöms planförslaget innebära att en liten andel fjällnära skog med höga naturvärden och rekreativa värden/kvaliteter tas i anspråk i ett område med relativt låg nyttjandegrad. Ingen påtaglig skada bedöms uppstå på riksintresset.

För riksintresse för friluftsliv Rogen enligt 3 kap 6 § miljöbalken bedöms planförslaget bidra till berikande friluftsupplevelser och utveckla befintliga värden. Ingen påtaglig skada bedöms uppstå på riksintresset.

Ingen påtaglig skada bedöms uppstå på riksintresse rennäring i enlighet med 3 kap 5 § miljöbalken, med hänsyn till platsens funktion och värden för berörd sameby samt planförslagets förväntade effekter.

6.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) regleras i 5 kap MB. De beskriver lägsta godtagbara miljökvalitet inom ämnesområdena utomhusluft, omgivningsbuller och vatten. MKN omfattar dels gränsvärden som ej får över- eller underskridas, dels riktvärden som skall eftersträvas och ej bör överskridas.

Miljökvalitetsnormerna med åtgärdsprogrammen fungerar som styrmedel för att styra i riktning mot de nationella miljökvalitetsmålen. Miljökvalitetsnormerna anger även en lägsta godtagbar miljökvalitet till skydd för människors hälsa och miljön.

Kommunerna är skyldiga att i sin fysiska planering samt prövning enligt plan- och bygglagen agera så att miljökvalitetsnormerna kan följas.

De miljökvalitetsnormer som är relevanta för detaljplanen är luft och vatten. Miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller enligt Förordning (2004:675) om omgivningsbuller omfattar kommuner med fler än 100 000 invånare samt större vägar och järnvägar. Härjedalens kommun omfattas således inte av miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller. Miljökvalitetsnormen för fisk- och musselvatten omfattar inte aktuellt område enligt Förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

6.3.1 **Luft**

Varje kommun är skyldig att undersöka luftkvalitet i kommunen i relation till svenska miljökvalitetsnormer och utvärderingströsklar. Under 2022 genomfördes en objektiv skattning av luftkvaliteten i kommunen. Resultatet visar att luften i Härjedalens kommun är av god kvalitet. Det bedömdes att det inte förekommer någon risk för överskridande av miljökvalitetsnormerna för luft.¹²Rapporten som togs fram till skattningen visar att miljökvalitetsnormerna och utvärderingströsklarna för NO₂, bensen och/eller partiklar inte beräknas överskridas på E45 i Sveg. Denna vägsträcka är den mest trafikerade i hela kommunen och därför dras slutsatsen att det är högst osannolikt att de gör det någon annanstans i kommunen.

Genomförandet av planen bedöms inte generera ett omfattande transportarbete eller utsläpp till luft från den skidverksamhet som tillåts etablera sig inom planområdet. Genomförandet av planen bedöms inte förändra luftkvaliteten i området på ett sätt som medför att miljökvalitetsnormerna för luft överskrids.

6.3.2 **Vatten**

Miljökvalitetsnormer för vatten innebär att sjöar, vattendrag och kustvatten ska nå god ekologisk och god kemisk ytvattenstatus medan grundvatten ska ha god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status.

Med hänsyn till rekommendationerna och slutsatserna i dagvattenutredningen bedöms inte planen motverka uppfyllandet av MKN. *Beroende av verifiering med fördjupad dagvattenutredning/släckvatten.

Den grundvattenförekomst vilken ligger i anslutning till planområdet har bedömts uppnå god status både med avseende på kvalitet som kvantitet. Därmed bedöms inte planförslaget motverka uppfyllandet av miljökvalitetsnormen. Påverkan på vatten beskrivs närmare i kapitel 5.4 *Yt- och grundvatten*.

¹² Berg- och Härjedalens miljö- och byggnämnd. 2022. *Objektiv skattning av luftkvalitet i Härjedalens kommun*. 2023-06-08

6.4 Måluppfyllelse

6.4.1 Miljökvalitetsmål

Nationella miljökvalitetsmål har antagits av riksdagen inom 16 områden.

Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö samt natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Målen visar därmed vilket miljötillstånd som ska eftersträvas och belyser vilka åtgärder som behövs för att nå detta tillstånd inom en generation.

En bedömning av hur planförslagets genomförande påverkar berörda miljökvalitetsmål redovisas i Tabell 16 nedan.

Kopplat till natur, rekreation och friluftsliv har kommunen i sin översiktsplan gjort ställningstaganden att det nationella miljömålet Storslagen fjällmiljö anses särskilt relevant inom kommunen. Översiktsplanen fastslår även behovet av gröna passager och ortsnära rekreationsområden vilket ligger i linje med det nationella miljömålet Rikt och tillgängligt friluftsliv.

Följande miljömål bedöms inte påverkas av genomförandet av planen med hänsyn till miljömålen preciseringar (och redogörs därför inte för i Tabell nedan): Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Skyddade ozonskikt, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande skärgård och Ett rikt odlingslandskap.

Miljökvalitetsmål	Beskrivning av målet	Planförslagets påverkan på möjligheten att uppnå miljökvalitetsmålet
Storslagen fjällmiljö	Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.	Planförslaget medför ett ianspråktagande av en tidigare oexploaterad del av fjället, vilket påverkar landskapsbilden. Planens syften bidrar dock till utomhusvistelse och främjande av upplevelsevärden. Planförslagets anpassningar och hänsyn vid utformning för att bevara vissa höga naturvärden. Planförslaget bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelsen.
Levande skogar	Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.	Skog tas i anspråk och naturområdet fragmenteras. Genom anpassningar av planförslaget sparas vissa höga naturvärden, vilket bevarar värdet. Planförslaget bedöms motverka måluppfyllelse.
Ett rikt växt- och djurliv	Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.	Planförslaget medför att sammanhängande naturmiljöer minskar ytmässigt och fragmenteras, vilket gör att ekologiska spridningssamband kan försvagas. Någon direkt påverkan på några påträffade arters bevarandestatus bedöms inte uppstå. Anpassningar görs för att minimera intrång i områden med höga naturvärden, men intrång behöver samtidigt göras i vissa objekt och värden. Planförslaget bedöms motverka

		måluppfyllelsen.
Myllrande våtmarker	Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.	Våtmark bedöms delvis påverkas av planförslaget genom att mindre delar av lift, pist och gator går genom våtmarksområden. Planförslaget bedöms delvis motverka måluppfyllelsen.
Grundvatten av god kvalitet	Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.	Dagvattenutredningen visar inget hinder för genomförande av planerad exploatering. Föreslagen exploatering bedöms inte heller strida mot gällande skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet. *Beroende av verifiering med fördjupad dagvattenutredning/släckvatten. Risken för påverkan på såväl grundvattnets kvalitet som kvantitet bedöms som försumbar. Det långsiktiga skyddet för vattentäkter bedöms därmed bibehållas. Planförslaget bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelsen.
God bebyggd miljö	Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.	Planen och anläggningen har i den mån det varit möjligt anpassats till platsen naturvärden. Eftersom området planläggs i anslutning till övrig skidanläggning och bebyggelse minskas behovet av ny infrastruktur, parkeringar och byggnader. En god hushållning med resurser bedöms därför främjas. Planförslaget bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelsen.

6.4.2 Folkhälsomålet

Det folkhälsopolitiska ramverket består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa. Målet är att folkhälsopolitiken ska skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Det målområde som bedöms vara relevant för aktuell detaljplan är Levnadsvanor. En bedömning av hur planförslagets genomförande påverkar berört målområde redovisas i nedan tabell.

Målområde	Beskrivning av målområdet	Planförslagets påverkan på målområdet
Målområde 6: Levnadsvanor	Kärnindikatorer: • Alkohol, riskkonsumtion • Fysisk aktivitet • Grönsaks- och rotfruktsintag, dagligt • Tobaksrökning, daglig	Planförslaget bedöms främja fysisk aktivitet och på så sätt bidra till måluppfyllelsen.

7 Fortsatt arbete

7.1 Nästa steg

Efter genomfört samråd kan mindre eller större justeringar genomföras i ett uppdaterat förslag som sedan skickas på granskning. Mellan samråd och granskning ska en fördjupad dagvattenutredning som även för ett resonemang kring släckvatten tas fram och bedömningar i denna miljökonsekvensbeskrivning som är beroende av utredningens resultat uppdateras. Efter granskning kan mindre justeringar genomföras innan planen antas av Härjedalens kommun.

7.2 Uppföljning

MKB:n i den strategiska miljöbedömningen ska enligt 6 kap 11 § miljöbalken innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

- Påverkan på vattenskyddsområdet bedöms kunna följas upp inom ramen för befintligt kontrollprogram.
- Härjedalens kommun har kontinuerliga avstämningar med berörd sameby i området. Påverkan bedöms kunna följas upp inom ramen för befintliga samverkansmöten.
- Uppföljning förutsätts ske i bygglovet för de åtgärder som kräver bygglov inom detaljplanen.
- Ifall stolpplacering eller vägar eller annan åtgärd behöver ske i diken, bäckar eller myrar behövs en anmälan eller tillstånd om vattenverksamhet.
- Ifall behovet av konstsnö ökar till följd av mindre naturligt snöfall och klimatförändringarna kan kapaciteten i Tännån behöva ses över och nuvarande tillstånd omprövas.

8 Bilagor

1. Rennäringsanalys
2. Naturvärdesinventering av planområde Hamra Västra i Bergs kommun, Jämtlands län (Mylia Natur)
3. Häckfågelinventering – Vid planområde Hamra västra – Härjedalens kommun, Jämtlands län (Mylia Natur)
4. PM Översvämningskartering utmed Tännån vid ett 200-årsflöde
5. Dagvattenutredning – Planprogram Hamra Västra, Härjedalens kommun
6. MUR – Markteknisk undersökningsrapport. Detaljplan – Hamra Tännålen
7. PM Geoteknik. Detaljplan – Hamra Tännålen
8. PM – Geoteknisk kartering. Kartering Hamra Tännålen. 2022-07-15, Rev. 2022-08-29
9. Riskanalys av transporter med farligt gods. Slutlig, 2024-01-22
10. Hamra Västra, Tännålen. Trafikbulerutredning. Slutrapport 2024-03-12